

EDİRNELİ DERVÎŞ
HASAN HÜSÂMÎ

TUHFETÜ'L- EMSÂL

[İnceleme-Metin-Dizin]

HAZIRLAYAN: MUZAFFER KILIÇ

Bu PDF dokümanı, kitabın bir kısmını içermektedir.
DBY okurları için özel olarak oluşturulmuştur.

“dün” den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

“dün” den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

© 2023, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: 293

Edebiyat: 142

ISBN 978-625-6432-03-1

Sertifika No: 52315

Birinci Baskı: İstanbul, 2023

Hazırlayan:

Muzaffer Kılıç

Yayın Yönetmeni:

İrfan Güngörür

Dizi Editörü:

Furkan Öztürk

Kitap Editörü:

İsa Akpınar

Mizanpaj/Kapak Uygulama:

DBY Ajans

Baskı/Cilt:

Egokitap

(Sertifika No: 51549)

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Edirneli Derviş Hasan Hüsâmî, TuHFetü'l-Emsâl [İnceleme-Metin-Dizin]

Hazırlayan: Muzaffer Kılıç (Dr. Öğr. Üyesi) Kitap Editörü: İsa Akpınar (Dr.)

İstanbul : DBY Yayınları, 2023.

596 s. ; 15,0 x 21,0 cm ___ (DBY Yayınları ; No. 293) ___ Dizin var.

ISBN 978-625-6432-03-1

1- Edebiyat 2- Sözlük 3- Farsça-Türkçe Mesel Sözlük

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI

Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4

Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul

Tel. - Faks: +90 212 526 98 06

www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

İçindekiler

Kısaltmalar	10
Ön Söz	11
Giriş	13

I. BÖLÜM

EDİRNELİ DERVİŞ HASAN HÜSÂMÎ

1.1. Hayatı.....	19
1.2. Vefatı.....	22
1.3. Şairliği.....	23
1.3.1. Şiirleri.....	23
1.4. Eserleri.....	25
1.4.1. TuHFetü'l-Emsâl.....	26
1.4.2. Nüzhet-nâme.....	26

II. BÖLÜM

TUHFETÜ'L-EMSÂL'İN İNCELENMESİ

2.1. Eserin Adı ve Telif Tarihi.....	28
2.2. Eserin Tertip Hususiyetleri.....	29
2.3. <i>TuHFetü'l-Emsâl</i> 'in Kaynakları.....	29

2.3.1. Kâdîhân Bedr Muhammed-i Dihlevî: <i>Edât-ı Fuzalâ</i> [tlf. 822/1419]	30
2.3.2. İbrâhîm Kıvâm Fârûkî: <i>Şeref-nâme-i Menyerî</i> [tlf. 878/1473]	31
2.3.3. Surûrî-i ‘Acem: <i>Ferheng-i Surûrî/ Mecma ‘u’l-Furs</i> [tlf. 1008/1600].....	32
2.3.4. Riyâzî Mehmed Efendi: <i>Düstûru’l- ‘Amel</i> [tlf. 1015/1607?]	32
2.3.5. Mîrek Muhammed Taşkendî: <i>Nevâdirü’l-Emsâl</i> [tlf. 1020/1611].....	32
2.4. <i>Tuhfetü’l-Emsâl</i> ’in Kaynaklık Değeri	33
2.4.1. <i>Ferheng-i Şu ‘ûrî</i> [tlf. h. 1092/m. 1682]	34
2.4.2. <i>Mecma ‘ü’l-Emsâl</i> [tlf. h. 1143/m. 1731]	35
2.5. <i>Tuhfetü’l-Emsâl</i> ’in Tercüme ve Şerh Gelenegine Katkısı.....	36

III. BÖLÜM TUHFETÜ’L-EMSÂL

3.1. Nüshalar	75
3.1.1. Süleymaniye Kütüphanesi Şehit Ali Paşa 2599; [S]	75
3.1.2. Nuruosmaniye Kütüphanesi 4703; [N]	76
3.1.3. Süleymaniye Kütüphanesi Murad Molla 1515; [MU].....	77
3.1.4. Süleymaniye Kütüphanesi Şehit Ali Paşa 2598; [ŞA].....	77
3.2. Metin Tesisinde İzlenen Usul	78
3.2.1. Şiirlerin Kaynak Gösterimi.....	81

METİN

[Dîbâce]	85
ḤARF[U’L]-ELİF.....	86
[Babü’l-elifi’l-meftûḥa]	86
Bābü’l-elifi’l-meksûre.....	119
Bābü’l-elifi’l-mazmûme.....	124
[ḤARFU’L-BĀ].....	129
Bābü’l-bāi’l-meftûḥa.....	129
Bābü’l-bāi’l-meksûre	173
Bābü’l-bāi’l-mazmûme.....	184

[ḤARFU’T-TĀ].....	190
Bābü’t-tāi’l-meftûḥa	190
Bābü’t-tāi’l-meksûre.....	197
Bābü’t-tāi’l-mazmûme	199
[ḤARFU’L-CĪM]	202
Bābü’l-cîmi’l-meftûḥa	202
Bābü’l-cîmi’l-meksûre	218
Bābü’l-cîmi’l-mazmûme.....	220
[ḤARFU’L-ḤĀ].....	222
Bābü’l-ḥāi’l-meftûḥa.....	222
Bābü’l- ḥāi’l-meksûre	228
[ḤARFU’L-ḤĀ].....	229
Bābü’l-ḥāi’l-meftûḥa.....	229
Bābü’l-ḥāi’l-meksûre	240
Bābü’l-ḥāi’l-mazmûme.....	241
[ḤARFU’D-DĀL]	251
Bābü’d-dāli’l-meftûḥa.....	251
Bābü’d-dāli’l-meksûre	276
Bābü’d-dāli’l-mazmûme	284
[ḤARFU’Z-ZĀL]	293
[Bābü’d-zāli’l-mazmûme]	293
[ḤARFU’R-RĀ].....	294
Bābü’r-rāi’l-meftûḥa.....	294
Bābü’r-rāi’l-meksûre.....	298
Bābü’r-rai’l-mazmûme	300
[ḤARFU’Z-ZĀ]	306
Bābü’z-zā’l-meftûḥa.....	306
Bābü’z-zāi’l-meksûre.....	316
[ḤARFU’S-SĪN]	319
Bābü’s-sīni’l-meftûḥa.....	319
Bābü’s-sīni’l-meksûre	346
Bābü’s-sīni’l-mazmûme	354
[ḤARFU’Ş-ŞĪN]	357
Bābü’ş-şīni’l-meftûḥa	357

Bābu's-şini'l-meksüre.....	364
Bābu'ş-şini'l-mazmüme.....	368
[ḤARFU'Ş-ŞĀD].....	371
Bābu'l-şādi'l-meftūha.....	371
Bābu'ş-şādi'l-mazmüme.....	373
[ḤARFU'Z-ẒĀD].....	373
Bābu'z- zādi'l-meftūha.....	373
[ḤARFU'T-TĀ].....	374
Bābu't-tāi'l-meftūha.....	374
Bābu't-tāi'l-meksüre.....	378
Bābu't-tāi'l-mazmüme.....	378
[ḤARFU'L-'AYN].....	379
Bābu'l-'ayni'l-meftūha.....	379
Bābu'l-'ayni'l-meksüre.....	383
Bābu'l-'ayni'l-mazmüme.....	384
[ḤARFU'L-ĠAYN].....	386
Bābu'l-ġayni'l-meftūha.....	386
Bābu'l-ġayni'l-mazmüme.....	390
[ḤARFU'L-FĀ].....	391
Bābu'l-fāi'l-meftūha.....	391
Bābu'l-fāi'l-meksüre.....	394
Bābu'l-fāi'l-mazmüme.....	397
[ḤARFU'L-KĀF].....	399
Bābu'l-kāfi'l-meftūha.....	399
Bābu'l-kāfi'l-meksüre.....	406
Bābu'l-kāfi'l-mazmüme.....	406
[ḤARFU'L-KĀF].....	407
Bābu'l-kāfi'l-meftūha.....	407
Bābu'l-kāfi'l-meksüre.....	430
Bābu'l-kāfi'l-mazmüme.....	438
[ḤARFU'L-LĀM].....	458
Bābu'l-lāmi'l-meftūha.....	458
[Bābu'l-lāmi'l-meksüre].....	461
[Bābu'l-lāmi'l-mazmüme].....	461

[ḤARFU'L-MĪM].....	462
Bābu'l-mīmi'l-meftūha.....	462
Bābu'l-mīmi'l-meksüre.....	471
Bābu'l-mīmi'l-mazmüme.....	473
[ḤARFU'N-NŪN].....	480
Bābu'n-nūni'l-meftūha.....	480
Bābu'n-nūni'l-meksüre.....	496
Bābu'n-nūni'l-mazmüme.....	496
[ḤARFU'L-VĀV].....	498
Bābu'l-vāvi'l-meftūha.....	498
Bābu'l-vāvi'l-meksüre.....	503
[ḤARFU'L-HĀ].....	503
Bābu'l-hāi'l-meftūha.....	503
Bābu'l-hāi'l-meksüre.....	510
[ḤARFU'L-YĀ].....	511
Bābu'l-yāi'l-meftūha.....	511
3.2. Diğer Nüshalardaki Maddeler.....	522
3.2.1. N Nüshası.....	522
3.2.2. MU Nüshası.....	558
3.2.3. ŞA Nüshası.....	559
Son Söz	561
Bibliyografya	563
Dizin	577

Ön Söz

Anadolu sahasında klasik Fars şiirindeki mesellerin Türkçe izahlarını içeren sözlükler, XVII. asırdan itibaren kaleme alınmaya başlamıştır. Bunların bilinen en eskileri Riyâzî Mehmed Efendi'nin *Düstûru 'l-Amel*'i [tlf. 1015/1607?] ile Mîrek Muhammed Taşkendi'nin *Nevâdirü 'l-Emsâl*'idir [tlf. 1020/1611]. Kendilerinden sonra gelen sözlüklere model olan bu eserler, bu çalışmanın konusu Dervîş Hasan Hüsâmî'nin *Tuhfetü 'l-Emsâl*'inin de asıl kaynaklarındandır.

Anadolu sahası Farsça-Türkçe mesel sözlükçülüğünün üçüncü halkası olan Hüsâmî'nin *Tuhfetü 'l-Emsâl*'i, 1080/1670 tarihinde telif edilmiştir. Müellif hattı günümüze ulaşan *Tuhfetü 'l-Emsâl*, bir yapraklık dîbâce ve sözlük kısmı olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Maddeler elif-bâ esasına göre kaleme alınmış olup harfler üstün, kesre ve zamme sırasına göre üç *baba* ayrılmıştır.

Hüsâmî *Tuhfetü 'l-Emsâl*'in dîbâcesinde; eski/yeni şair ve ediplerin eserlerini titizce okuduğu sırada Acem şiirinde işitilmemiş mecaz, istiare, ibare ve mesellere rastladığından ve bunları izah için durûb-ı emsâlleri içeren sözlüklerden istifade ettiğinden bahseder. Kullandığı kaynakların bir kısmı Farsça-Türkçe, bir kısmı ise Farsça-Farsça mesel sözlükleridir. *Tuhfetü 'l-Emsâl*'in telifi esnasında kullanılan kaynaklar Riyâzî Mehmed Efendi'nin *Düstûru 'l-Amel*'i, Mîrek Muhammed Taşkendi'nin *Nevâdirü 'l-Emsâl*'i, İbrahim Kavâm Fârukî'nin *Şeref-nâme-i Menyerî*'si, Kâdîhân Bedr Muhammed-i Dihlevî'nin *Edât-ı Fuzalâ*'sı ve Surûrî-i Acem'in *Mecma 'u 'l-Furs/Ferheng-i Sururî*'sidir.

Hüsâmî adı geçen kaynaklardaki anlaşılmakta güçlük çekilen Farsça meselleri izah ederek neredeyse her madde için birer manzume şahit göstermektedir. Hüsâmî'nin gayesi maddeleri şahitlerle delillendirmek olsa da bazı maddelere uygun şahit bulamamıştır. Böylesi durumlarda ise ilgili meseli içeren birer beyit yazarak “İ” (beyt-i lî, kıt‘a-i lî) ibaresiyle vurgulamıştır.

Elinizdeki eser üç bölüm ve dizinden oluşmaktadır. İlk bölümde Edirneli Dervîş Hasan Hüsâmî'nin hayatı, şairliği ve eserleri hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde eserin adı, telif tarihi, tertip hususiyetleri, kaynakları ve kaynaklık değeri hakkında bilgi verilerek tercüme ve şerh geleneğine katkısı mevzubahis edilmiştir. Üçüncü bölümde önce *Tuhfetü'l-Emsâl*'in nüshaları tanıtılarak metin tesisinde uygulanan usullere değinilmiş, akabinde eserin tenkitli metni sunulmuştur. Tenkitli metin, müellif hattına göre tesis edilmiş olup asıl nüshaya katkı sağlayan müstensih kayıtları da ilgili maddenin sonuna “~” alametiyle dahil edilmiştir. Müellif hattında bulunmayıp müstensihlerce eklenen maddeler ise tenkitli metnin akabinde “Diğer Nüshalardaki Maddeler” başlığıyla sunulmuştur. Metin bölümünde eserleri günümüze ulaşan şairlerin şiirleri, asıllarıyla kıyaslanarak nüsha farkları gösterilmiş ve akabinde Türkçe tercümesi verilmiştir. Ayrıca madde başlarını alfabetik olarak görebilmek amacıyla eserin sonuna madde başı dizini eklenmiştir.

Tuhfetü'l-Emsâl'i neşretme gayesiyle harcadığım mesai esnasında, himmetine talip olduğum saygıdeğer hocam Prof. Dr. Hakan Taş'a, yardımlarından ötürü canıgönülden teşekkür ederim. Ayrıca ilmiyle gayrete teşvik edip her sualime samimiyetle mukabelede bulunan saygıdeğer hocam Dr. İsa Akpınar'a ve eseri okuyup tavsiyeleriyle katkılar sunan değerli arkadaşım Dr. Uğur Öztürk'e şükranlarımı sunarım.

“Bu çalışma T.C. Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu bursu desteği ile hazırlanmıştır.”

ÜSKÜDAR 2023
Muzaffer KILIÇ

TUHFETÜ'L-EMŞÂL

METİN

[Dİbāce]

(1b) ^[1] Ĥamd-i bī-pāyān ol sübhān-ı ‘azīmü’ş-şāna ki ‘andelībān-ı sübhān-ı ¹⁵³ belīgü’l-beyān riyāz-ı ^[2] ezhān-ı mülk ü melekūti velvele-i nağamāt-ı nükāt-ı terşihāt-ı hidāyet-āyāt-ı *şehid’allahū ennehū* ^[3] *lā ilāhe illallah* ¹⁵⁴ ile bes-gūyān ve dūrūd-ı firāvān ol şāhid-i nāzenīn-i Ĥazret-i Yezdān-ı ^[4] zevi’l-ihsāna ki meşām-ı kām-ı raḥīk-āşām feyz-i ḥayyāz-ı cinān ya’nī nükte-sencān-ı ^[5] faşihū’l-lisān ins ü cānī laḥlaḥa-i ‘iṭr-pāşte-i tesnīmāt-ı tarşī’āt-ı rūḥ u reyḥān ^[6] bā-ḥuşuş ta’ rīfāt-ı kelimāt-ı nefehāt-ı hidāyet-beyyināt-ı Muḥammed Rasūlullāh ile ḥoş-būyān ^[7] kıldı şallallāhu ‘aleyhi ve ‘alā ālihi ve şahbihi ve sellem ammā ba’d... İşbu muḥarrir-i **Tuḥfetü’l-Emşāl** ^[8] Ĥüsāmī-i kem-sermāye-i bāzār-ı kemāl neçe müddet eş’ār-ı şu’arāyü’l-evvelīn ve āşār-ı üdebā-yı āḥirīn tettebbu’ında olup ^[9] lākin elfāz-ı ebyāt-ı A’cāmda neçe nükāt-ı rüzmerre-i ‘acībe vü neçe mecāzāt u isti’arāt-ı ġarībe ^[10] ve ‘ibārāt [u] mişālāt-ı nā-şinīde vākı’ olmışdur ki fehminde ‘aql kāşır ve derkinde fikr ḥāsirdür. ^[11] *Rāġiben li’-teshīl* yine memālik-i A’cāmda te’līf ü

¹⁵³ sübhān: müsebbihān N.

¹⁵⁴ “شَهِدَ اللهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَانِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ”. Meal: [Allah, melekler ve ilim sahipleri, ondan başka ilah olmadığına adaletle şahitlik ettirler. O’ndan başka ilah yoktur. O, mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.] Âl-i İmrān Suresi, 3/ 18. *Kur’an-ı Kerim Meâlî*, DİB.Yay., Ankara 2011, s. 61.

taşnîf olunan kütüb-i emsâlden ez cümle *Şeref-nâme-i Yezdîden*^[12] ve *Edât-ı Fużalâdan* ve *Sürürî-i 'Acemden* ve *Mîrek-i Belhîden* ve *Düstûru'l- 'Amel-i Riyâzîden*^[13] her ne ki đurüb-ı emsâl-i A'câm mağulesinden vâkı' oldı ise kemâ hüve'l-vâcib cem' ü tağrîr ü tedđik^[14] ve îzâh u ifşâh u tağkîk edüp beyân eylemişđur. Hattâ şu'arâ-yı kudemâdan her meşeli mü'eyyed bir şâhid ki^[15] îrâd olunmamışđur aña münâsib bir beyt-i şâhid-i ra'nâ tertîb edüp harf-i **lî** işâretiyle^[16] cümleden mümtâz u müsteşnâ kılmışđur. Erbâb u fażl u kemâlden mes'uldür ki vâkı' olan sehv ü hağâyâyı^[17] zeyl-i kalem-i 'afvları ile setr ü işlâh buyuralar. *Ve bi'llâhi'l- 'işmeti ve't-tevfîk.*

HARF[U'L]-ELİF

[Babü'l-elifi'l-meftûha]

Âb [Āb] (2a¹): Letâfet ma'nâsınadır. Beyne'l-A'câm ĥüsn-i maĥbûbda isti'mâl ederler. Nitekim Kâtibînüñ bu beytinden ma'lûm olur. Beyt:

پیش رخسار عرفناک تو مه را تاب نیست
چشمه خورشید را کر تاب هست این آب نیست

[Senin terli yanağının karşısında ayın parıltısı yok. Güneş çeşmesi parlarsa (bile) bu letâfet değildir.] [Kâtibî D. G. 66/1, s. 45]

Âb der dehâneş âmed] (2a⁴): Ağzı şulandı demekden kinâyedür. Nitekim Kemâl-i İşfahânî'nüñ bu beytinden zâhirdür. Beyt:

چو دید طلعت خصم ترش لقاییت را
نیام طلعت خصم ترش لقاییت را¹⁵⁵

[Düşmanın buruşuk/ekşi suratını görünce kılıç kınının ağzı sulandı.] [Kemâl İsmâ'îl D. K./2736, s. 169]

Ol şuya *âb-i ĥasret* dağı dërler. Nitekim Hilâlî'nüñ bu beytinde vâkı' dur. Beyt:

در دهان غنچه از لعل تو آب حسرتست
لیک پندارند مردم قطره شبنم درو¹⁵⁶

¹⁵⁵ der: ber D.

¹⁵⁶ lîk: îñ ki D.

[Senin lal gibi kırmızı dudakların yüzünden goncanın ağzı sulanır. Ancak insanlar üzerinde çığ tanesi hasıl oldu sanırlar.] [Hilâlî-i Çağatayî D. G./2285, s. 165]

Âb dendañ] (2a⁸): Münâsib ü muvâfiğ ma'nâsına isti'mâl olunur ve bir mîve-i lağîf ü âb-dâra dërler. Amrûd cinsinden ki nuğl-i meclis ederler. İşbu meşel şâ'irüñ bu beytinden zâhirdür. Beyt-i lî:

دلا در بزم عیش و نوش رندان
ز لعل یار گیرند آب دندان

[Ey Gönül! Rintlerin muhabbet meclisinde sevgilinin sulu meyve (gibi) lal kırmızısı dudağın meze ederler.] [Hüsâmî]

Zebûn ve mağlûb¹⁵⁷ ma'nâsına dağı gelür. Nitekim Enverî'nüñ bu beytinden zâhirdür. Beyt (2a⁴):

حادثه در نرد درد و فتنه در شطرنج غم
بد سگالت را حریف آب دندان یافته¹⁵⁸

[Dert tavlasındaki bela, gam satrancındaki fitneyle kötü niyetli düşmanın mağlup olur.] [Enverî D. K./6921, s. 280]

Dilber-i mülâyim-ţab'a dađı *âb-i dendañ* dërler. Ĥâkânî: Beyt:

شاهدان آب دندان آمده در کار آب
فتنه را از خواب خوش دندان کنان انگيخته

[Yumuşak huylu dilberler şarap içmeye gelmiş, fitneyi tatlı uykusundan (uyan-dırıp) bozguna uğramışların (üzerine) salmış.] [Ĥâkânî D. K. 119/12, s. 401]

Âb şod] (2a¹²): Maĥv oldı eridi demekdür. Nitekim Mîr Ĥusrevüñ bu beytinden zâhirdür. [Beyt]:

تا کل از شرم رویت آب شود
یکزمان دور کن ز چهره نقاب¹⁵⁹

[Gül seni görmenin utancıyla eriyene kadar bir süre yüzünden örtünü kaldır!]

¹⁵⁷ mağlûb: mağlûb ve pîr' N.

¹⁵⁸ Ğam: renc D.

¹⁵⁹ dūr kon: ber fiken D.

آب شناسان کار [Āb-şināsān-i kār] (2a¹³): Şol kâ'ide-şināsān ve kār-dānāya dərler ki deqāyık-ı ef'āle vākıf olup münāsib olanı işleye ve bu meşel-i bî-bedelūñ vuqū'ı beyne'l-A'cām bu üslūb u edā üzre ĩrād olıduğı şā'irūñ bu beytinden zāhirdür. Beyt-i lî:

وادی ایمن ندید در طلب وصل یار
آتش هجرش گزید آبشناسان کار

[Sevgiliye kavuşma yolunda emin bir vadi görölmedi. (Yolun) en ince ayrıntılarını bilenler dahi ayrılık ateşine saplandı.] [Hüsâmî]

آب در میان دارد [Āb der miyān dāred] (2a^{dt}): Emsāl-i A'cāmdandır ve yārān-ı 'Acem beyninde eline giren tırılmaz şü gibi akar dēmek ma'nāsına ĩrād olunur. Nitekim Mevlānā 'Aṭāyīnūñ bu beytinden ol meşel be-gāyet fehmi olunur. Beyt:

مرا معامله با چشم خود زیان دارد
که هر چه می دهم آب در میان دارد

[Benim gözümle olan alışverişimde zararım var. Öyle ki her ne verirsem vereyim eline giren durmaz/heba olur.] ['Aṭāyī ?]

~ Hālîş ve dürüst vērmez meşūb vērür ma'nāsına (N: 2b^{dt}).

آب در زیرکاه [Āb der zîr-kāh] (2a^{dt}): Emsāldendür. Zebān-ı Türkîde bir maşlahatuñ huşūlî'çün maḥfî tedbîr eden kimesneye şaman altından şü yürüdürsün dēyecek maḥalde zürefā-yı 'Acem āb der-zîr-kāh dərler. Nitekim Firdevsīnūñ bu beytinden fehmi olunur. Beyt:

زگفت سیاوش بخندید شاه
نه آگه بد از آب در زیرکاه¹⁶⁰

[Şāh, Siyavuş'un söylediklerine gültüp, o anlamadan saman altından suyu yürütür.] [Firdevsī ŞF. C. 2, s. 218]

آب بآب نمی رسد و آب بآب نمی آید [Āb be-āb nemî-resed ve āb be-āb nemî-āyed] (2a^{dt}): Bu meşel şol zamānda müsta'meldür ki lisān-ı Türkîde ölmeyigör öldükden şofıra müfte gidersin kimse seni qayurmaz dēyecek

¹⁶⁰ āgeh bod ez āb: āgāh bod z'āb ŞF.

Bibliyografya

Yazma Eserler

- Basîrî-i Bağdâdî, *Divân-ı Farsî*, Süleymaniye Kütüphanesi Aşir Efendi, No. 292, vr. 229^b-281^a.
- Cevhere*, [?], Süleymaniye Kütüphanesi Hasan Hüsnü Paşa No: 1101, 244 vr.+ 85 (Kopuk yaprak parçası).
- Dervîş Hasan Hüsâmî, *Nüzhet-nâme*, Kastamonu İl Halk Kütüphanesi No: 1299, 45^b-50^b.
- Dervîş Hasan Hüsâmî, *Tuhfetü'l-Emsâl*, Süleymaniye Kütüphanesi Şehit Ali Paşa No: 2599, (tlf. h. 1080/m. 1670), 119 vr.
- Dervîş Hasan Hüsâmî, *Tuhfetü'l-Emsâl*, Süleymaniye Kütüphanesi Nuruosmaniye No: 4703 (tlf. h. 1082/m. 1672), vr. 1^b-72^b.
- Dervîş Hasan Hüsâmî, *Tuhfetü'l-Emsâl*, Süleymaniye Kütüphanesi Murad Molla No: 1515 (tlf. h. 1149/m. 1737), 114 vr.
- Dervîş Hasan Hüsâmî, *Tuhfetü'l-Emsâl*, Süleymaniye Kütüphanesi Şehit Ali Paşa No: 2598, (tlf. ?), 160 vr.
- Ehlî, *Divân-ı Ehlî; Mecmû'a-i Devâvin-i Farsî*, Süleymaniye Ktp, Esad Efendi No: 3422, vr. 135^a-155^b.
- Hâlîs İbrâhîm-i Pasarofçevî, *Mecma'ü'l-Emsâl* (tlf. h. 1143/m. 1731), Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi No 3208, 419 vr.
- İbrahim Kavâm Fârûkî, *Şeref-nâme-i Menyerî (Münîrî)*, Kitâbhâne-i Meclis-i Şûrâ-yı Millî b 66, 503 s.
- Mecmû'a-i Resâ'il*, Süleymaniye Kütüphanesi Halet Efendi No: 800, 253 vr.
- Muhammed Necîb, *Lügat-i Tedkikât-ı Fürsiyye-i Necîb*, Süleymaniye Kütüphanesi Serez No: 3683, 84 vr.
- Riyâzî, *Divân-ı Riyâzî, Mecmû'a-i Devâvin-i Farsî*, Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi No: 3422, vr. 220^b-233^b.

Zuhûrî-i Torşîzî [Nûre'd-dîn Muhammed], *Sâki-nâme*, Süleymaniye Kütüphanesi Reşid Efendi No: 994, vr. 1^b-35^a.

Araştırma ve İncelemeler

AÇAR, Bedriye Gülay, *16. Yüzyıl Şârihlerinden Sûdî-i Bosnevî ve Şerh-i Bostân'ı (İnceleme-Tenkitletli Metin)*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Sakarya 2018, 8+1110 s.

AÇIKGÖZ, Namık, *Riyâzî: Hayatı, Eserleri ve Edebî Kişiliği, (Dîvan, Sâki-nâme ve Düstûru'l-Amel'in Tenkidli Metni)*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Elazığ 1986.

Ahmed Bâdî Efendi, *Riyâz-ı Belde-i Edirne; 20. Yüzyıla Kadar Osmanlı Edirnesi*, Haz. Niyazi Adıgüzel-Raşit Gündoğdu, 3 C., Trakya Üniversitesi Yay. Edirne 2014, 2598 + [70] s.

Ahmed Cevdet Paşa, *Belâgat-ı Osmâniyye*, Mimar Sinan Üniversitesi Yay. İstanbul 1987, 203 + 15 s.

Ahmet Vefik Paşa, *Lehce-i Osmâni*, Haz. Recep Toparlı, TDK, Ankara 2000, XXV + 1005 s.

AKSOYAK, İsmail Hakkı, "Gülşenî Derviş Hasan Hüsâmî", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyat isimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5136> (Tarih: 03.03.2019).

Ali Emîrî, *Tezkire-i Şu'arâ-yı Âmid*, Matbaa-i Âmidî, Âmid 1327, 5+424 s.

Ali Nakî Kemereî, *Gazelîyyât-ı Ali Nakî Kemereî*, Haz. Seyyid Ebu'l-Kâsım Sırrî, Ketâb-furûşî-i Teyid-i İsfahân, İsfahan 1349, 60+166 s.

Ali Şîr Nevâyî, *Dîvân-ı Fânî/Emîr Nizâmüddîn Ali Şîr Neva'î*, Haz. Rüküddîn Humâyünferuh, İntişârât-ı Kitâbhâne-i İbn Sinâ, Tahran 1342, 8 + 55 + 234 s.

Alî Şîr Nevâyî, *Mecâlisü'n-Nefâis*, C. I-II, Haz. Kemal Eraslan- Farsça Çev. Naci Tokmak, TDK. Yay., Ankara 2001, XIX + 668 s.

Alî Şîr Nevâyî, *Mecâlisü'n-Nefâis I-II: Herâtî ve Hekîm-şâh Çevirisi Mühlâkâtü [Herâtî ve Hekîmşâh Tezkiresi]*, Çev. Naci Tokmak, TDK Yay., Ankara 2017, 324 s.

Amrî, *Dîvân Tenkidli Basım*, Haz. Mehmed Çavuşoğlu, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1979, 190 s.

ANETSHOFER, Helga, "Zahmentgelt" -ein Terminus des Gastrechts zwischen Persisch und Türkisch (Diş Kirası - Türkçede ve Farsçada terim olarak Misafirperverlik/Konukseverlik), *Festschrift für Sigrîd Kleinmichel zum 70. Geburstag: Über Gereimtes und Ungereimtes diesseits und jenseits der Turcia*, Verlag Christof Krauskopf Schöneiche bei Berlin 2008, s. 29-48.

ARNAS, A. Naim, Kantarın *Topuzu: Teraziler, Ağırlıklar, Ölçü Aletleri*, Editör, Derya Önder, Tofaş Sanat Galerisi Yay./Yapı Kredi Yay., İstanbul 2016, 528 s.

Antakyalı Münîf, *Antakyalı Münîf Dîvân: Tenkidli Basım*, Haz. Sabahattin Küçük, T.C. Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1999, IX + 224 s.

ARSLAN, Anıl, *Tuhfe-i Hüsâmî (İnceleme, Çeviri Yazılı Metin, Dizin)*, Osmaniye Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir 2016, 11 + 186 s.

Âsafî-i Hirevî, *Dîvân-ı Hâce Âsafî*, Haz. Hâdi Arfa', Kitabhâne-i Tahorî, Tahran 1343, 80 + 307 s.

Assâr-ı Tebrîzî [Mevlânâ Şemsüddîn Muhammed], *Mîhr ü Müşterî (Aşk-nâme)*, Haz. Rızâ Mustavfî Sebzvârî, İntişârât-ı Dâniş-gâh-ı Allâme Tabâtabâyî, Tahran 1375, 17+440 s.

Âşık Çelebi, *Meşâirü's-Şuarâ (İnceleme-Metin)*, Haz. Filiz Kılıç, 3 C., İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Yay., İstanbul 2010, 1739 s.

Âzerî-i Esferâyînî [Nûre'd-dîn Hamza bin Ali Melik Tûsî], *Dîvân-ı Âzerî-i Esferâyînî*, Haz. Mohsen Kiyânî-Seyyid Abbas Restahîz, Ketâbhâne Mûze ve Merkez-i İsnâd-ı Meclis-i Şûrâ-yi İslâmî, Tahran 1389, 91+470 s.

Azmî-zâde Hâletî, *Azmî-zâde Hâletî Dîvânı*, Haz. Bayram Ali Kaya, 2 C., Harvard Üniversitesi Yakındoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü Doğu Dilleri ve Edebiyatlarının Kaynakları 57-58, Harvard Üniversitesi Yay., Cambridge 2003, XIV + 368 + 204 s.

Baba Fiğânî-i Şîrâzî, *Dîvân-ı Eşâr-ı Baba Fiğânî-i Şîrâzî*, Haz. Ahmed Suheylî Hânsârî, Şirket-i İkbâl, Tahran 1340, 35+449 s.

Bâkî, *Bâkî Dîvânı: Tenkidli Basım*, Haz. Sabahattin KÜÇÜK, TDK Yayınları, Ankara 1994, 17 + 475 s.

BOZ, Erdoğan, "Farsça-Türkçe İlk Manzum Sözlük Tuhfe-i Hüsâmî'nin Bursa (İnebey) Nüshası", *Osmanlı Bursa'sında Dil-Kültür ve Edebiyat Bilgi Şoleni*, Bursa 2013, s. 69-74.

BULUT, Ali, *Belâgat: Meânî-Beyân-Bedi*, M.Ü. İfâv Yay, İstanbul 2015, 427 s.

Butrus el-Bustânî, *Kutri'l-Muhit*, Mektebetü'l-Lübnan, Beyrut 1869, 2452 s.

Camî [Nûreddin Abdurrahmân Bin Ahmed], *Bahâristân*, Haz. İsmâil Hakimî, Neşri-İttılaat, Tahran 1390, 139 s.

Câmî [Nûreddin Abdurrahmân Bin Ahmed], *Dîvân-ı Câmî*, Haz. A'lâ Hân Efsahzâd, Merkez-i Mutalâât-ı İrânî, 2 C., Tahran 1378, (725+5) +(932+5) s.

Câmî [Nûreddin Abdurrahmân Bin Ahmed], *Mesnevî-i Heft-Evrenç*, Haz. A'lâ Hân Efsahzâd-Hüseyn Ahmed Terbiyet, Merkez-i Mutalâât-ı İrânî, 2 C., Tahran 1378, 912 + (710) s.

Celâleddîn Humâyî, *Ma'ânî ve Beyân*, Haz. Mâhiduht Bânû Humâyî, Neşri-Hümâ, Tahran 1374, 248 s.

Cemâleddîn Abdurrezzâk-ı İsfahânî, *Dîvân-ı Kâmil-i Ustâd Cemâleddîn Muhammed Bin Abdurrezzâk-ı İsfahânî*, Haz. Hasan Vahîd Dest-gerdî, Çâphâne-i Ar-magan, [?] 1320, 31 + 503 s.

- Cemâleddin Muhammed Örfî-i Şirâzî, *Külliyât-ı Örfî-i Şirâzî*, Haz. Muhammed Vefî el-Hak Ensârî, 3 C., İntişârât-ı Dânişgâh-ı Tahran, Tahran 1378, 1878 (9 29+17+66)+(524+10)+(278+35+19) s.
- ÇELİK, Büşra, “Osmanlı Edebî Metinleri Işığında *Aksatmak* Kelimesinin Anlamı Üzerine”, *ESTAD Prof. Dr. Muhammed Nur DOĞAN Armağan Sayısı*, C. 2, S. 1, Şubat 2019, s. 469-477.
- ÇETİNKAYA, Ülkü, “Divan Şiirinde ‘Çok Başlı (Ziyade-ser)’ Deyimi Üzerine”, *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 4/2, Winter 2009, s. 226-245.
- DEHHODÂ, Ali Ekber, *Lugat-nâme-i Dehhodâ*, 16. C., Haz. Muhammed Moin, Cafer Şehîdî, Müessese-i İntişârât u Çâp-ı Dânişgâh-ı Tahran, Tahran 1377/1998, 23911 s.
- DEHHODÂ, Ali Ekber, *Emsâl u Hikem*, 4 C., İntişârât-ı Emîr Kebîr, Tahran 1363, 2064+112 s.
- DERMAN, M. Uğur, “Derviş Abdî-i Mevlevî”, *TDVİA*, C. 9, s. 190-191.
- Derzi-zâde Ulvî, *Derzi-zâde Ulvî Divan*, Haz. Büşra Çelik-Muzaffer KILIÇ, DBY. Yay., İstanbul 2018, 845 s.
- Devletşâh-ı Semerkandî, *Tezkiretü’ş-Şu‘arâ-i Devletşâh-ı Semerkandî*, Haz. Edward Brown, İntişârât-ı Esâtir, Tahran 1382, 621 s.
- DİLEK, Kaan, “Şerefeddin Ali Yezdî”, *TDVİA*, C. 38, İstanbul 2010, s. 550-552.
- DURMUŞ, İsmail, “Kur’an’ın Nüzûlü Sırasında Arap Nesri”, *İslam Öncesi Araplar da Dil ve Edebiyat*, Kuramer Yay., İstanbul 2019, s. 267-299.
- DURMUŞ, İsmail, “Mesel”, *TDVİA*, C. 29, Ankara 2004, s. 293-297.
- Ebu’l-Fazl Kemalü’l-dîn İsmâ’il İsfahânî, *Dîvân-ı Hallâku’l-Ma’ânî Ebu’l-Fazl Kemalü’l-dîn İsmâ’il İsfahânî*, (Haz.) Hoseyin Bahru’l-ulûmî, İntişârât-ı Kitâb-furûşî-i Dehhoda, Tehran 1348, 113 + 1044 + 56 s.
- Ebu’l-Ferec-i Rûnî, *Dîvân-ı Üstâd Ebu’l-Ferec-i Rûnî*, Haz. Prof. Chaykin Müsteşrik, Mecelle-i Armağan Matbaa-i Şürevî, Tahran 1304, 180 s.
- EKMEN, F. Gülden, “M.ÖL. II. Bin Anadolu Terazi Kefeleri Hakkında Gözlemler”, *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl: 4, Sayı: 2, Aralık 2011, s. 35-44.
- ELBİRLİK, Tolga, “16. Yüzyıla Ait Bir Manzum Gramer Kitabı Olan Tuhfe-i Hüsâmî’de Tek Heceli Basit Fiiller ve Bunların Birleşim Değeri”, *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 4, Sayı: 1, Manisa 2006, s. 49-62.
- ELBİRLİK, Tolga, *Tuhfe-i Hüsâmî (16. Yüzyıl) Çeviriyazı ve Dil Öğelerinin İncelenmesi*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Manisa 2006, XV + 162 s.
- Emîr Husrev-i Dihlevî, *Dîvân-ı Emîr Husrev Dihlevî*, Haz. Sa’îd Nafîsî, Sâzmân-ı İntişârât-ı Câvidân, Tahran 1361, 32 + 625 s.

- Emîr Husrev-i Dihlevî, *Kurân-ı Sadeyn*, Kitâbhâne-i Meclis-i Şûrâ-yı İslâmî, No: 6824, 253 s.
- Emîr Husrev-i Dihlevî, *Şîrîn ü Husrev*, Haz. Gazanfer Aliyef, Enstitü-yi Mîleli-Asya, Moskov 1961, 18+382 s.
- Enverî, *Dîvân-ı Enverî*, Haz. Sa’îd Nefîsî, İntişârât-ı Sikke/Pîrûz, Tahran 1364, 16 + 629 s. [D.]
- Enverî, *Dîvân-ı Enverî*, Haz. Muhammed Taki Müderris-i Razavi, 2 C., Matbaa-i Danişgâh-ı Tahran, Tahran 1337, 25+508+ 9+1184 s. [D1.]
- ERÜNSAL, İsmail E., *The Life And Works Of Tacizade Cafer Celebi With A Critical Edition Of Divan*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1983, CXXXV + 523 s.
- Esedî-i Tûsî (Hekim Ebû Nasr), *Gurşâsb-nâme*, Haz. Habîb Yağmâî, Ketâb-hâne-i Tahûrî, Tahran 1354, 22 + 512 s.
- Esîrüddîn-i Ahsiketî, *Dîvân-ı Esîrüddîn-i Ahsiketî*, Haz. Rükneddîn Humâyûn Feruh, Kitâb-furûşî-i Rûdekî, Tahran 1337, 112 + 536 + 3 s.
- Evhadî-i İsfahânî, *Külliyat-ı Evhadî-i İsfahânî* (Merâğî olarak Tanınan), Haz. Said Nefîsî, İntişârât-ı Emîr Kebîr, Tahran 1340, 67+692 s.
- Ezrakî-i Hirevî, *Dîvân-ı Ezrakî-i Hirevî*, Haz. Sa’îd Nefîsî, Kitabfurûşî-i Zevvâr, Tahran 1336, 16+112 s.
- Ferîdüddîn Attâr-ı Nişâbüri, *Esrâr-nâme-i Şeyh Ferîdüddîn Attâr-ı Nişâbüri*, Haz. Seyyid Sâdik Gevherîn, Tahran Çâp-ı Şark, Tahran 1338/1959, 20 + 423 + 42 s.
- Ferîdüddîn Attâr-ı Nişâbüri, *Mantuku’t-Tayr*, Haz. Muhammed Cevâd Meşkûrî, İntişârât-ı Ketâb-furûşî-i Tahran, Tahran 1353, 63+354 s.
- Fettâhî-i Nişâbüri, *Dîvân-ı Gazeliyyât ve Rubâiyyât-ı Fettâhî-i Nişâbüri*, Haz. Mehdî Muhakkik – Kübrâ Bostânşîrîn, Encümen-i Âsâr u Mefâhir-i Ferhengî, Tahran 1385, 18 + 260 s.
- Feyzî-i Hindî, *Dîvân-ı Feyzî*, Haz. Hüseyin Âhî, İntişârât-ı Furûğî, Tahran 1362, 20+552 s.
- Firdevsî, *Şâh-nâme-i Ebu’l-Kâsım Firdevsî*, 8 C., Haz. Celâl Hâlikîmutlak, Merkez-i Dâiretü’l-Maârifî-i Bozorg-i İslâmî, Tahran 1386, 374 + 491 + 420 + 397 + 637 + 504 s. [ŞF.]
- Firdevsî, *Şâh-nâme-i Firdevsî*, Tashih: Jules Mohl; Terc: Cehângîr Efkârî, İntişârât Franklin, 2. Baskı, 7 C., Tahran 1354, 2437 s. [ŞF1.]
- Firdevsî, *Şahnâme II*, Çev. Nimet Yıldırım, Kabalcı Yay, İstanbul 2016, 1288+32 s.
- Fuzûlî, *Türkçe Divan*, Haz. Kenan Akyüz vd., TTK. Basımevi, Ankara 1958, XII + 573 + 3 s.
- Gıyâse’l-dîn Kocucî, *Dîvân-ı Gıyâse’l-dîn Kocucî ‘Hâce Gıyâse’l-dîn Şeyh Muhammed Kocucânî (Tebrîzî)’*, Haz. Mes’ûd Râstîpür- Ehsân Pürebrîşem, Merkez-i Pejûheş-i Mirâs-i Mektûb, Tahran 2016, 27+247+6 s.

- GÖLPINARLI, Abdülbaki, *Hafız Dîvanı (Tercüme)*, MEB, İstanbul 1969, s. L + 722 + 6.)
- GÖLPINARLI, Abdülbaki, *Melâmilik ve Melâmiler*, Devlet Matbaası, İstanbul 1931, 381 s.
- Güftî, *Güftî ve Teşrîfâtı 'ş-Şu 'arâsı*, Haz. Kaşif Yılmaz, AKM Başkanlığı Yay., Ankara 2001, 300 s.
- Hâcû-yı Kirmânî, *Hamse-i Hâcû-yı Kirmânî*, Haz. Saîd Niyâz Kirmânî, Dânişgâh-ı Şehid Bâ Huner-i Kirmân, Kirman 1370, 38+765 s.
- Hâfız-ı Şirâzî, *Dîvân-ı Hâfız*, Haz. Muhammed Moin, Şirket-i Tab'-ı Ketâb, Tahran 1319, 34 + 387 s. [1. Kaynak: D1.]
- Hâfız-ı Şirâzî, *Dîvân-ı Hâfız*, Haz. Hüseyin Ali Yûsufî, Neşr-i Rüzgâr, Tahran 1382, 832 s. [2. Kaynak: D2.]
- Hâfız-ı Şirâzî, *Dîvân-ı Hâfız-ı Şirâzî*, Tab: Matbaa-i Bâb-ı Seraskeriye, İstanbul 1255, 359 s. [3. Kaynak: D3.]
- Hâfız-ı Şirâzî, *Dîvân-ı Hâfız*, Haz. Muhammed Kudsi, Neşr-i Çeşme, Tahran 1387, 828 s. [4. Kaynak D4.]
- Hâkânî-i Şirvânî [Hassânü'l-Acem Efdalüddîn İbrahim bin Ali], *Dîvân-ı Hâkânî-i Şirvânî*, Haz. Ali Abdurrahûlî, Şirket-i Çâp-hâne-i Saâdet, Tahran 1316, 14 + 979 s.
- Hâkânî-i Şirvânî, *Tuhfetü'l-İrakeyn*, Haz. Yahyâ Karîb, İntişârât-ı Emir Kebîr, Tahran 1357, 61 + 425 s.
- Hasan Enverî, *Ferheng-i Bozorg-i Suhen*, 8 C. İntişârât-ı Suhen, Tahran 1382, 111 + 8592 s.
- Hasan Ziyâ'î, *Hayatı-Eserleri-Sanâtı ve Divanı (İnceleme-Metin)*, Haz. Müberra Gürgendereli, T.C. Kültür Bakanlığı Yay. Ankara 2002, XIII+395 s.
- Hasan Zulfikârî, "Ber-resi-i Sâhtâr-i İrsâl-i Mesel", *Pejûheşhâ-yı Edebi*, Yıl 15, S. 15, Bahar, 1386, s. 31-52.
- Hasen el-'Askerî, *Cemheretü'l-Emsâl*, 2 C., Haz. Ahmed Abdüsselam-Ebu Hazer Muhamed Zaglul, Darü'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 1988, 486 + 475 s.
- Haşmet Efendi, *Haşmet Külliyyâtı*, Haz. Mehmet Arslan - İ. Hakkı Aksoyak, Dilek Matbaası, Sivas 1994, 473 s.
- Hâtufî, *Timûr-nâme*, Haz. Ebû Hâşim Seyyid Yûşa', Madras Üniversitesi, Hindistan 1958, 19+323 s.
- Hayâlî Bey, *Hayâlî Bey Dîvânı: (İnceleme-Tenkitletli Metin-Dil İçi Çeviri)*, Haz. Büşra Çelik Vural, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamı Dr. Tezi, Antalya 2021, XV+1085.
- Hayâlî-i Buhârâyî, *Dîvân-ı Hayâlî-i Buhârâyî*, Haz. Azîz Devletâbâdî, İntişarat-ı Müessesesi-i Tarih u Ferheng-i İran, Tebriz 1352, 46+296 s.
- Hayretî, *Dîvan: Hayretî Dîvânı [Tenkitli Metin-Dil İçi Çeviri]*, Haz. Ferhat Musluoğlu, Paradigma Akademi, Çanakkale 2022, XVII + 772 s.

- Hibrî 'Abdu'r-rahmân, *Enüsü'l-Müsâmirîn: Edirne Tarihi 1360-1650*, Haz. Ratip Kazancıgil, Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yay., Edirne 1996, 184 s.
- Hilâlî-i Çagatâyî [Bedrüddîn], *Dîvân-ı Hilâlî-i Çagatâyî*, (Haz.) Sa'îd Nefisî, İntişârât-ı Senâyî, Tehrân 1368, 24 + 334 s.
- Humâyûn-ı Esferâyînî, *Dîvân-ı Gazeliyât-ı Humâyûn-ı Esferâyînî*, Haz. Husrev Şehâbî, İntişârât-ı Hôze-i Huneri, Tahran 1377, 135 s.
- İbn 'Abdürabbih el-Endülüsî, *el-'İkdu'l-Ferîd*, C. 3, Haz. Ahmed Emin vd., Lecnetü't-Te'lif ve't-Terceme ve'n-Neşr, Kahire 1971.
- İsmail Na'im Efendi, *İsmail Na'im Efendi Güzlâr-ı Na'im*, Haz. Kaplan Üstüner, Kitabevi Yay, İstanbul 2015, 220 s.
- İsmet-i Buhârî, İsmet-i Buhârî ve Gazelleri, Haz. Ahad Emirçupani, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Erzurum 1993, VI+11+191 s.
- KANAR, Mehmet, "Farsça'da 'Ser' Kelimesi", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Şarkiyat Mecmuası*, S. VIII, Çantay Kitabevi, İstanbul 1998, s. 47-130.
- KÂNÜNÎ, Hamîd Rızâ, Ferheng-i Tuhfetü's-Saâde (Mecmûa' ez Lugat u Istulâhât-ı Fârsî, Arabî, Türkî ve Hindî Karn-ı Dehom ve Yâzdehom-ı Hicri), *Fasl-nâme-i Mutâla'ât-ı Şibh-kâre-i Danişgâh-ı Sîstân ve Belûciştân*, Yıl: 9, No: 30, Bahar 1396, s. 87-108.
- Karamanlı Aynî, *Karamanlı Aynî ve Dîvânı*, Haz. Ahmet Mermer, Akçağ Yay., Ankara 1997, V + 716 s.
- KARAY, Refik Halid, *Gurbet Hikayeleri Yeraltında Dünya Var*, İnkılap Yay. İstanbul 2009, 358 s.
- Kâsım Envâr, *Külliyyât-ı Kâsım Envâr*, Haz. Saîd Nefisî, İntişârât-ı Senâyî, Tahran 1337, 112+417 s.
- Kâtibi-i Torşizî, *Dîvân-ı Kâtibi-i Nişâbüri/Torşizî (Gazeliyât)*, Haz. Dr. Takî Vahîdiyân Kâmyâr / Sa'îd Hû-Mohammadi Hayr-âbâdî / Moctebâ Cevâdî-niyâ, İntişârât-ı Âstân-ı Kods-i Razavî, Meşhed 1382, 254 s.
- Katrân-ı Tebrizî, *Dîvân-ı Hakîm Katrân-ı Tebrizî*, Haz. Mehmed Nahcuvânî, İntişârât-ı Kaknûs, Tahran 1362, 27 + 552 s.
- KAYA, İbrahim, *Şerh-i Dîvân-ı Hâfız - Bosnalı Südi - (İnceleme - Tenkitli Metin)*, 4 C., Öz Serhat Matbaacılık, Malatya 2013, 1676 s.
- Kemâl-i Hocendî, *Dîvân-ı Kemâl-i Hocendî*, Haz. Ahmed Keremî, Silsile-i Neşriyyât-ı Mâ, Tahran 1382, 528 s.
- KIRLANGIÇ, Hicabi, *Hâfız Divanı (Tercüme)*, Kapı Yay. İstanbul 2013, 553 s.
- KILIÇ, Mahmut Erol, "İki Dîvan Hakikatte Kime Aittir: 'Hüsâmî' Mahlaşlı Uşşâkî Şâirin Kimliğini Araştırırken Bir Hamzavî Melâmî Şâiri Mehmed Şâfi'yi Keşfetmek", *Mertol Tulum Kitabı*, Haz. Ahmet Kartal - Mehmet Mahur Tulum, Sivrihisar Belediyesi Kültür Yay, İstanbul 2017, 758 s.
- KOÇ, Aylin, "Diş Kirası", *Hediye Kitabı*, Haz. Emine Gürsoy Naskali-Aylin Koç, Kitabevi Yay., İstanbul 2007, 14+514 s.

- KÖSE, İlham, *Bosnalı Sûdî (öl. 1600)'nin Tuhfe-i Şâhidî Şerhi (İnceleme-Çeviri-yazılı Metin)*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2017, 8 + 437 s.
- Kur'an-ı Kerim Meâlî*, Haz. Halil Altuntaş - Muzaffer Şahin, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., Ankara 2011, LXII + 705 s.
- KÜRKMAN, Garo, *Anadolu Ağrılık ve Ölçüleri*, Suna-İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, Antalya 2003, 439 s.
- Lütfullah b. Ebu Yusuf el-Halimî, *Lügat-i Halimî*, Haz. Adem Uzun, TDK. Yay., Ankara 2013, 740 s.
- Mahmûd Mudebbirî, *Şerh-i Ahvâl u Eşâr-ı Şâirân-ı (Bî-Dîvân Der-Karnhâ-yi 3 ve 4 ve 5 Hicrî Kameri)*, Çâp-ı Pûrya, Tahran 1375, 704 s.
- Mecîrûddîn Beylekânî, *Dîvân-ı Mecîrûddîn Beylekânî*, Haz. Doktor Muhammed Âbâdî, İntişârât-ı Müessesesi-i Târîh u Ferheng-i Îrân, Tahran 1358, 146 + 783 s.
- Mehmed Nail Tuman, *Tuhfe-i Nâilî Divan Şairlerinin Muhtasar Biyografileri*, Haz. Cemal Kurnaz, Mustafa Tatçı, C. 2, Bizim Büro Yay., Ankara 2001, 99+1264 s.
- Mesûd-ı Kumî, *Divân-i Mas'ûd-i Kumî/Divân-i Cenâb-i Asaîfî Mevlânâ Rukniddîn-i Mas'ûdî*, Haz. Yang Sup Shin, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Edebiyat Fakültesi Fars Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, İstanbul 1995, 14+76+7+83+249 s.
- Mesûd Saîd Selmân, *Dîvân-ı Mesûd Saîd Selmân*, Haz. Reşîd Yâsmî, İntişârât-ı Gulşâyî, Tahran, 1362, 7 + 58 + 756 s.
- Mevlânâ, *Mesnevî-i Ma'nevî; Celâle'd-dîn Muhammed bin Muhammed Mevlevî*, Haz. Reynold A NICHOLSON, İntişârât-ı Hermes, Tahran 1390, 16+1368 s.
- Mevlânâ Şâh Mahmûd Dâi-i Şirâzî, *Nesâyim-i Gülşen (Yâ Şerh-i Gülşen-i Râz-ı Şeyh Mahmûd Şebusterî)*, Haz. Pervîz Abbâsî Dâkânî, İntişârât-ı İlham, Tahran 1377, 400 s.
- Mevlânâ Celâleddîn Muhammed (Mevlevî), *Külliyât-ı Şems yâ Dîvân-ı Kebîr*, Haz. Bedtüzamân Furûzanfer, 10 C., İntişârât-ı Emir Kebir, Tahran 1378, 3547 s.
- Mezâkî, *Mezaki: Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, Haz. Ahmet Mermer, Atatürk Kültür Merkezi Yay., Ankara 1991, 573 s.
- Mîr-hâc-ı Hirevî, "Eş'âr-ı Bâz-yâfte Ez Mîr-hâc-ı Hirevî Motehalles be Unsî (Dergozeşte 923 hicrî kamerî)", *Fasl-nâme-i Peyâm-ı Behâristan*, Haz. Seyyid Abbâs Restahîz, Mecelle-i Peyâm-ı Behâristan, Yıl 5, No: 18, Tahran 1391, 201-230 s.
- Molla 'Aşkî, *Molla 'Aşkî Dîvân*, Haz. Atilla Şentürk-Nurcan Boşdurmaz, YKY. Yay., İstanbul 2012, 650 s.
- Muallim Naci, *Sânihâtü'l-Arab*, Haz. Ömer Hakan Özalp; *Arap Edebiyatında De-yimler ve Atasözleri: Sânihâtü'l-Arab*, Yeni Zamanlar Yay. İstanbul 2002.
- Muhibbî, *Muhibbî Dîvân: Bütün Şiirleri (İnceleme-Tenkidli metin): Kanuni Sultan Süleyman*, Haz. Kemal Yavuz-Orhan Yavuz, 2 C., Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, İstanbul 2016, 2026 s.

- Muhammedkuli Selîm-i Tahrânî, *Dîvân-ı Kâmil-i Muhammedkuli Selîm-i Tahrânî*, Haz. Rahîm Rızâ, İntişârât-ı İbn Sînâ, Tahran 1349, 42 + 639 s. [D1.]
- Muhammedkuli Selîm-i Tahrânî, *Dîvân-ı Selîmî*, Süleymaniye Kütüphanesi, Halet Efendi Ek No: 154, vr. 251. [D2.]
- Muhtârî-i Gaznevî, *Dîvân-ı Muhtârî-i Gaznevî*, Haz. Rüknuddîn Humâyûn-ferruh, Müessesesi-i Matbûâtî Ali Ekber İlmî, Tahran 1336, 104+5+374 s.
- Muhteşem-i Kâşânî, *Dîvân-ı Mevlânâ Muhteşem-i Kâşânî*, Haz. Mehrali Gorgani, İntişârât-ı Ketâb-furûşî-i Mahmûdî, Tahran 1344, 5+608 s.
- Muizzî [Emirü'ş-Şuarâ-i Muhammed Abdu'l-melik Nîşâbü'rî], *Dîvân-ı Muizzî*, Haz. Abbas İkbâl, Kitab-furûşî-i İslâmiye, Tahran 1318, 16+868 s.
- Mustafa Mucîb, *Tezkire-i Mucîb (İnceleme-Tenkidli Metin-Dizin-Sözlük)*, Haz. Kudret Altun, AKM Başkanlığı Yay., Ankara 1997, 10+84 s.
- Mümine Çakır, *Kavsi Hayatı Edebi Kişiliği ve Dîvânı (İnceleme-Tenkidli Metin-Dizin)*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara 2008, XVI+1088 s.
- Müstakimzâde Süleyman Sa'deddîn, *Tuhfe-i Hattâtîn*, Haz. Mustafa KOÇ, Klasik Yay., İstanbul 2014, s. LXXXVIII + 752 s.
- Mütercim Âsım Efendi, *Burhân-ı Katî*, Haz. Mürsel Öztürk-Derya Örs, TDK. Yay., Ankara 2000, 583 s.
- Mütercim Âsım Efendi, *el-Okyânüsü'l-Basîfî fi Tercemeti'l-Kâmüsi'l-Muhîr: Kâmüsu'l-Muhîr Tercümesi*, Haz. Mustafa Koç-Eyüp Tanrıverdi, 6 C., Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yay., İstanbul 2014, 6084 s.
- Nâ'îlî-i Kadîm, *Nâ'îlî-i Kadîm Divânı -Edisyon-Kritik-*, Haz. Haluk İpekten, MEB Basımevi, İstanbul 1970, 504 s.
- Nâsır-ı Husrev [Nâsır b. Hüsrev b. Hâris el-Kubâdiyânî el-Belhî el-Mervezî], *Dîvân-ı Nâsır-ı Husrev*, Müessesesi-i İntişârât-ı Nigâh ve Neşr-i İlm, Tahran 1373, 532 s.
- Nefes-zade İbrahim, *Gülzârı Savab*, Tashih: Kilisli Muallim Rifat, Güzel Sanatlar Akademisi Neşriyatı, İstanbul 1938, 119 s.
- Nefî Ömer Efendi, *Nefî Divanı*, Haz. Metin Akkuş, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay. E-Kitap, 296 s. <https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-206118/nefi-divani.html> (20.08.2019)
- Neşâtî, *Neşâtî Dîvânı*, Haz. Mahmut Kaplan, Akademi Kitabevi, İzmir 1996, XII + 180 s.
- Nev'î, *Divan: Tenkidli Basım*, Haz. Mertol Tulum-M. Ali Tanyeri, İÜ. Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1977, 15+ 607 s.
- Nizâm-ı Esterâbâdî [Nizâmü'd-dîn bin Hüseyin Mecdü'd-dîn], *Dîvân-ı Nizâm-ı Esterâbâdî*, Haz. Şâyeste İbrâhimî-Marziye Bekverdilû, Ketâbhâne Müze ve Merkez-i İsnâd-i Meclis-i Şûrâ-yi İslâmî, Tahran 1391, 1337 s.

- Nizâmî-i Gencevî, *Dîvân-ı Kasâyid u Gazeliyyât-ı Nizâmî-i Gencevî*, Haz. Saîd Nefîsî, İntişârât-ı Furûğî, Tahran 1362, s. 395. Nizâmî-i Gencevî, *Şeref-nâme*, Haz. Vahîd Destgerdî, Matbaa-i Armağân, Tahran 1316, 7+528 s.
- Nizâmî-i Gencevî, *Heft Peyker*, Haz. Vahîd Destgerdî, Matbaa-i Armağân, Tahran 1315, 7+367 s.
- Nizâmî-i Gencevî, *Husrev ü Şîrîn*, Haz. A. A. Hetakorof, Neşriyat-ı Ferhengistân-ı Ulûm-ı Cumhûrî-i Şûrevî Sosyalistî-i Azerbaycân, Baku 1960, 5+806 s.
- Nizâmî-i Gencevî, *İkbâl-nâme*, Haz. Vahîd Destgerdî, Çâp-hane-i Armağân, Tahran 1317, 7+288 s.
- Nizâmî-i Gencevî, *Mahzenü'l-Esrâr*, Haz. Vahîd Destgerdî, Matbaa-i Armağân, Tahran 1320, 6+187 s.
- Nizâmî-i Gencevî, *Leylî vü Mecnûn*, Haz. Vahîd Destgerdî, Matbaa-i Armağân, Tahran 1313, 279 s.
- ONAY, Ahmet Talât, *Açıklamalı Divan Şiiri Sözlüğü*, Birleşik Yay., Ankara 2007, XIII+527 s.
- ÖZ, Yusuf, *Tarih Boyunca Farsça Türkçe Sözlükler*, TDK, Ankara 2010, 360 s.
- PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, 3 C., MEB Yay., İstanbul 1983, 870+784+670 s.
- Reşîdüddîn Vatvât, *Dîvân-ı Reşîdüddîn Vatvât*, Haz. Saîd Nefîsî, İntişârât-ı Barânî, Tahran 1339, 47+737 s.
- Rızâ, *Rıza Tezkiresi (İnceleme-Metin)*, Haz. Gencay Zavotçu, Sahaflar Kitap Sarayı, İstanbul 2009, 10+430 s.
- Riyâzî Mehmed Efendî, *Riyâzî'ş-Şuarâ*, Haz. Namık Açıkgöz, Kültür ve Turizm Bakanlığı e-kitap, Ankara 2017, 356 s. (10.07.2019) <https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-191371/riyazi-riyazus-suaratezkiretus-suara.html>
- Rûdekî-i Semerkandî [Cafer Muhammed], *Dîvân-ı Rûdekî-i Semerkandî*, Müessesesi-i İntişârât-ı Nigâh, Tahran 1373, 216 s. (D1)
- Rûdekî-i Semerkandî [Cafer Muhammed], *Dîvân-ı Rûdekî*, Haz. Menûçehr Dânişpejûh, İntişârât-ı Tûs, Tahran 1374, 127 s. (D2.)
- Sadî-i Şîrâzî [Muslihü'd-dîn], *Külliyât-ı Sa'dî [Gülîstân-Büstân-Dîvân]*, Haz. Muhammed Ali Furûğî, İntişârât-ı Hermes, Tahran 1375, 6 + 1406 s.
- Sâib-i Tebrîzî [Muhammed Ali], *Dîvân-ı Sâib-i Tebrîzî*, Haz. Muhammed Kahramân; (Dizin) Kübrâ Azîziyân, 7 C., İntişârât-ı İlmî ve Ferhengî, Tahran 1391, 19 + 3691 + 287 s.
- SAMANCI, Metin, Fuzûlî'nin Anlam Dünyası: Anahtar Kelimeler ve Kavramlar Sözlüğü, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2019, VIII+524 s.
- Selmân-ı Sâvecî, *Dîvân-ı Selmân-ı Sâvecî*, Haz. Ebu'l-Kâsım Hâlet-Ahmed Keremî, Silsile-i Neşriyat-ı Mâ, Tahran 1371, 855 s.

- Senâyî-i Gaznevî [Ebu'l-Mecîd Mecdûd Bin Âdem], *Dîvân-ı Senâyî-i Gaznevî*, (Haz.) Moderris Razavî, İntişârât-ı Senâyî, Tahran 1362, 167+1227 s.
- Senâyî-i Gaznevî [Ebu'l-Mecîd Mecdûd Bin Âdem], *Hadîkatü'l-Hakîka ve Şerî'atü'l-Tarîka (Fahrî-nâme)*, Haz. Meryem Hüseyinî, Merkez-i Neşr-i Danişgâhî, Tahran 1382, 86 + 450 s.
- Senâyî-i Meşhedî [Hâce Hüseyin Senâyî], *Külliyât-ı Hâce Hüseyin Senâyî*, Haz. İhtirâm Rızâyî, 2 C., Neşr-i Mecma-ı Zehâyir-i İslâmî, Kum 1394/2010, 663 s.
- Sencer-i Kâşânî [Mîr Muhammed Hâşim], *Dîvân-ı Sencer Kâşânî*, Haz. Hasan Âtıfî ve Abbâs Bihniyâ, Merkez-i Pejûh-i Ketâb-hâne Mûze ve Merkez-i İsnâd-ı Meclis-i Şûrâ-yı İslâmî, Tahran 1387, 529 s.
- Seyfüddîn-i Esferengî, *Dîvân-ı Seyfüddîn-i Esferengî*, Tashih: Zubeyde Sadîkî, Vezîr-i A'vân, Pakistan 1379/1979, 752 s.
- Seyfi-i Buhârâyî, *Seyfi-i Buhârâ'î ve Dîvân'ının Tenkitli Metni*, Haz. Adnan Karaismailoğlu, Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yayını, Erzurum 1990, s. XII+28+46.
- STEINGASS, Francis Joseph, *A Comprehensive Persian-English Dictionary*, Beirut 1970, VIII+1539 s.
- Surûrî, Muhammed Kâsım Bin Hâcî Muhammed Kâşânî, *Ferheng-i Mecmau'l-Furs*, Haz. Muhammed Debir Siyâkî, İntişârât-ı Ali Ekber İlmî, Tahran 1338, 11+1659 s.
- Suyolcuzade Mehmed Necib, *Devha-tül-Küttâb*, Tashih: Kilisli Muallim Rıfat, Güzel Sanatlar Akademisi Neşriyatı, İstanbul 1942, 160 s.
- Süheylî Ahmed bin Hemdem Kethüdâ, *Dîvân*, Haz. M. Esat Harmancı, Akçağ Yay., Ankara 2007, 441 s.
- Sünbülzâde Vehbî, *Sünbülzâde Vehbî Dîvânı*, Haz. Ahmet Yenikale, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı e-kitap, Ankara 2017, 500 s.
- Şâhî [Emîr Şâhî-i Sebzvârî], *Dîvân-ı Emîr Şâhî-i Sebzvârî*, Haz. Saîd Hamîdiyân, İntişârât-ı İbn Sinâ, Tahran 1348, 64 + 112 s.
- ŞAKİROĞLU, Mahmut H., "Cigalazâde Sinan Paşa", *TDVİA*, C. 7, İstanbul 1993, s. 525-26.
- Şâpûr-ı Tahrânî, *Dîvân-ı Şâpûr-ı Tahrânî*, Haz. Yahyâ Kardger, Kitâb-hâne Mûze ve Merkez-i İsnâd-ı Meclis-i Şûrâ-yı İslâmî, Tahran 1382, 720 s.
- Şemseddîn Sâmî, *Kâmûsu'l-A'lâm*, 6 C., Mihran Matbaası, İstanbul 1894/1311, s. 4800.
- Şemseddîn Sâmî, *Kâmûs-ı Türki*, Çağrı Yay., İstanbul 2006, 1574 + 16 s.
- Şems-i Fahrî-i İsfahânî, *Vâjeh-nâme-i Fârsî Bahş-i Çehârom-i Mi'yâr-ı Cemâlî*, Haz. Sâdik Kiyâ, İntişârât-ı Danişgâh-ı Tahrân, Tahran 1337, 28+557 s.
- ŞENÖDEYİCİ, Özer, *Naili Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara 2011, VI + 2421 s.
- ŞENTÜRK, Ahmet Atilla, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu*, C. 2, Osedam, İstanbul 2017, 591 s.

- Şeyh Gâlib, *Şeyh Gâlib Dîvânı: Hayatı Edebi Kişiliği Eserleri Şiirlerinin Umûmî Tahlîli*, Haz. Naci Okçu, TDV. Yay., Ankara 2011, 959 s.
- Şeyhülislâm Yahyâ, *Şeyhülislâm Yahyâ Dîvânı: Tenkitli Metin*, Haz. Hasan Kavruk, MEB. Yay., Ankara 2001, XLI + 509 s.
- Şifâyî-i İsfahânî, *Dîvân-ı Şifâyî-i İsfahânî*, Haz. Lotfali Benân, İdâre-i Küll-i İrşâd-ı İslâmî-i Âzerbaycân-ı Şarkî, Tebriz 1362, 151+854 s.
- Şu'urî Hasan Efendi, *Lisânu'l-Acem: Ferheng-i Şu'urî*, Haz. Ozan Yılmaz, 4 C., Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yay., İstanbul 2019, 1891 s.
- Tâlib Âmulî, *Külliyât-ı Eşâr-ı Melikü's-suarâ-i Tâlib Âmulî*, Haz. Tâhir-i Şehâb, İntişârât-ı Ketâb-hâne-i Senâî, Tahran 1346, 72+1146 s.
- TANYERİ Mehmet Ali Tanyeri, *Örnekleleriyle Divan Şiirinde Deyimler*, Akçağ Yay., Ankara 1999, 271 s.
- TAŞ, Hakan, "Klasik Türk Şiirinde pâreye at-/atıl- Deyimi Üzerine", *Doğumunun 60. yılında Mustafa S. Kaçalın Armağanı: Dîvânü Lugâti't-Türk'ten Senglah'a Türkçe*, Haz. Mehmet Ölmez vd., Kesit Yayınları, İstanbul 2017, s. 609-610.
- TULUM, Mertol, "Mesel", *17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı*, TDK, Ankara 2011, 1972 s.
- Türkler Ansiklopedisi*, 33 C., MEB Yay. Ankara 1943-84.
- Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü*, XII C., TDK. Yay., Ankara 1963-1982, LV + 4842 s.
- Ubeyd-i Zâkânî, *Külliyât-ı Ubeyd-i Zâkânî ve Letâyif*, Haz. Pervîz Atabegi, İntişârât-ı Zevvâr, Tahran 1343, 41+333 s.
- Unsurî-i Belhî, *Dîvân-ı Ustâd-ı Unsurî-i Belhî*, Haz. Seyyid Muhammed Debir Siyaki, İntişârât-ı Ketab-hâne-i Senâî, Tahran 1363, 67+435 s.
- UYGUN, Mehmet Nuri, *Safiyuddîn Abdulmu'min Urmevî ve "Kitâbu'l-Edvâr"ı*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 1996, VII+307 s.
- Üsküplü İshâk Çelebi, *Dîvân: Tenkidli Basım*, Haz. Mehmed Çavuşoğlu-M. Ali Tanyeri, Mimar Sinan Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, İstanbul 1989, XIII + 378 s.
- Vahşi-i Bâfkî [Kemâleddîn], *Dîvân-ı Vahşi-i Bâfkî*, Haz. Saîd Nefîsî, Neşr-i Sâlis, Tahran 1392, 540 s.
- Vusûlî, *Dîvân: [İnceleme-Metin-Çeviri-Açıklamalar-Dizin]*, Haz. Hakan Taş, TDK. Yay., Ankara 2015, 319 s.
- Yahya Bey, *Dîvân*, Haz. Mehmed Çavuşoğlu, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay. İstanbul 1977, XV + 646 s.
- YAKUT, Emrullah, *Feridî'nin Manzum Hafız Divanı Tercümesi: (İnceleme-Metin)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2015, 5 + 974 s.

- YAZAR, Sadık, *Anadolu Sahası Klâsik Türk Edebiyatında Tercüme ve Şerh Gelenegi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2011, XX+1275 s.
- YILDIZ, Erem, *Mîrek Muhammed Nakşbendî Taşkendi'nin Nevâdirü'l-emsâl Adlı Eseri (İnceleme-Transkripsiyon-Dizin)*, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Denizli 2017, XIII + 237 s.
- YILMAZ, Mehmet, *Kültürümüzde Arapça ve Farsça Asıllı Vecizeler Sözlüğü*, 2 C., Sütun Yay, İzmir 2008, 992 s.
- Yusuf Has Hacib, *Kutadgu Bilig*, Çev. Reşid Rahmeti Arat, Kabalcı Yay., İstanbul 2006, 1285 s.
- Yusuf Sinan Paşa, *Tazarru'nâme*, Haz. A. Mertol Tulum, MEB. Yay., Ankara 2001, XIII+ 408+ 16 s.
- Zahîr-i Fâryâbî, *Dîvân-ı Zahîrüddîn-i Fâryâbî*, Haz. Emir Hüseyin Yezdgerdî, Neşr-i Katre, Tahran 1381, 592 s.

Dizin

A

Āb 86
Āb āmed *Bakın* Çār-ķul
Āb der cigerem nīst 90
Āb der dehāneş āmed 86
Āb-i dendān 87
Āb-i hasret *Bakın* Āb der dehāneş āmed
Āb-i men ez fulān kes goşād 92
Āb-i rū āb-i cū nīst 94
Āb-i tonuk 532
'Abeş 379
Ācīde 96
'Adlī 380
Āftāb nişest 91
Āftāb-rūy u sāye-rūy 92
Āftābī-rū 93
Āfyūn der şarāb endāhtīm 112
Aĥdī 97
Āhenīn-heftān *Bakın* Heftān
Aĥmed-i pārīne bāz hemān hāl şod 95
Āĥor-i sengīn *Bakın* Penbe geşten u
penbe kerden
Āĥte. *Bakın* Çār ĥāye est
Aĥter gozeşt 95
'Aĥd-i nemāz 381
'Aks-i Hilāl 549
'Alāķa-i destār 381
'Ālem-i āb 379
'Alem nehāden 383
'Allān 382

Ālüde-dāmen 118
'Anberīn sonbol 549
Arabāne 381
'Araķ-i ftne 380
'Arūsān-i Diraĥt 549
'Arūsek 381
Aşābī'ī'l-ĥūr 522
'Āşīķ-i pīĥān 379
'Aşr-i şerīf *Bakın* Çār-ķul
Āteş ez çenār āyed 96
Āteş-'inān 98
Āteş-berg 96
Āteş-i 'Mūsī 98
Āteş-i ter 91
Āvāz kerd *Bakın* Āvāz dād
Āvāz-i duhul şinīden ez dūr ĥūş-est 105
Āvordenī 102
Āyīne-i zānū 103
'Ayyār-i şeş-dāng 549
Āzmūde āzmūde rā peşīmānī āred 98
'Azrā 382

B

Bā seg der çuvāl ne-şāyed reften 132
Bā ū be-ser bord 131
Bā ū be-ser koned 130
Bā ū pāy girift 131
Bāb 130
Bābet 132
Bād dest 129

Bād-'inān 129	Be-dest bāş 525
Bād-dest u bād be-dest 134	Be-dest-i dīger ber-āmedeī 147
Bād-fer 133	Be-dest-i dīger mī-gūr mārī 525
Bād-i Berīn 523	Be-efsün-i ü der çāh reft. <i>Bakan</i> Be-rīsmān-ı
Bād-i Pezān 523	ü der çāh reft
Bāde-i mest 130	Be-fulān kes ser-i bī-ābī dārem u āb-i men
Bāde-i mestāne <i>Bakan</i> Bāde-i mest	pīş-i fulān kes rüşen-est 168
Bağal zed 166	Be-gerd reft 166
Bağal-conbānī <i>Bakan</i> Bağal zed	Be-ğāk-i rāh nişānd 145
Bāgdād ħarāb-est 165	Be-hem ne-reside 169
Bālā-devī 138	Be-ğod forū reft 145
Bālā-ter ez siyāhī reng-i dīger ne-bāşed 136	Be-kes bed me-ğ'āh u zi-kes bed me-
Bālā-yi dirāz rā ħired kem bāşed 138	bīn 168
Bālēgū 525	Be-menzil resed her ki cūyed delīl 170
Bār ez ħar be-y-efkendem 525	Be-nām-i İzed <i>Bakan</i> Nām-i Ĥodā
Bār-i Mesīhā ne-keşed her ħarī 136	Be-nām-i İzed 167, 482
Bārī 135	Be-pāy dāşt 143
Bārīk mī-resed 135	Be-resed 174
Bāş 137	Be-resid 155
Başki <i>Bakan</i> Çār-ğul	Be-rīsmān-ı ü der çāh reft 161
Bağ-i mey <i>Bakan</i> Bağ-i şarāb	Be-rīş āmed 528
Bağ-i şarāb 165	Be-rīş āvordī 529
Bāver-i nīk <i>Bakan</i> Zer-i sefid-i mā ez-	Be-rişte 173
berāy-i rüz-i siyeh-est	Be-rüy-i rüz oftād 155
Baytārī 530	Be-rüz-i to nişestem 528
Bāz āvord 524	Be-rüz-i ü nişest 161
Bāz āvordī kerd 134	Be-şarfe güy 181
Bāz ħord 134	Be-ser der-āmed 529
Bāz ħorden u pervāz kerd 137	Be-ser-i zolf suĥen koned 164
Bāz-ğ'āst kerd <i>Bakan</i> Der-ğ'āst kerd	Be-tāb reft 152
Bāzī be-ğāyei koned 136	Be-tūr nemī-yābed 143
Bāzī me-ğ'ōr 524	Be-ü ser ber-āvered 131
Be ħāk nişāned 145	Be-ü serī dāşt 132
Be ħāk nişest 145	Be-yek nīm nehād 171
Be ħod forū şod <i>Bakan</i> Be-ğod forū reft	Be-zekān bord 151
Be-āb ender şeker dāred 129	Bed āğār 148
Be-cān āmed 144	Bed bered 148
Be-cāy-i ü 147	Bed nemī-berīm 149
Be-çeşm kerde'em 146	Bed-edā <i>Bakan</i> Ĥōş-edā
Be-der bord 150	Bed-hem-sāye rā hem-sāye dāned 526
Be-der kerd 158	Bed-ğomār 149
Be-der reft 150	Bed-mest 200

Bed-pertov 149	Bi-deh 173
Bed-seğāl 526	Bī-ğāne-ğū 180
Bed-zehre 151	Bī-ğāne-ğū-st u fulān kes zūd-āşnā-st 180
Bedrām 150	Bī-ğadem est ve fulān kes boz ħadem
Beĥel 147	est 182
Beĥye'eş be rüy-i kārī oftād 146	Bī-kerāne ve bī-kenāre 531
Bekter 165	Bī-peder est 183
Belā gerdān 167	Bī-rüstāyī 'iyd 176
Belīl 167	Bī-şarfe goft 181
Ber 'ālemī furūĥt 160	Bī-ser u pā 176
Ber girift 159	Bī-teh 175
Ber ħod pīçid 152	Bī-zarf 179
Ber keşid 160	Bī-zarf-est 200
Ber keşide-i ü <i>Bakan</i> Ber keşid	Bīd-berg 176
Ber pāk n'āyed zi-toĥm-i pelid 153	Bīd-i Mecnūn <i>Bakan</i> Sorĥ bīd bīd-i siyāh 355
Ber rüy cehid <i>Bakan</i> Ber rüy dovīd	Bīd-i siyāh <i>Bakan</i> Sorĥ bīd
Ber rüy dovīd 159	Bīdār-ğūş <i>Bakan</i> Mağz-pūsīde
Ber rüy oftād <i>Bakan</i> Be-rüy-i rüz oftād	Bīdār-mağz <i>Bakan</i> Mağz-pūsīde
Ber ser beyze şikest 156	Bīğāne rū 179
Ber suĥen-i rāst ziyān kes ne-kerd 157	Bīğ <i>Bakan</i> Çār-ğul
Ber şikest 156	Bīğ ez tāvus bāşed per-i tāvus 178
Ber ŧabağ est 157	Bīğ şod <i>Bakan</i> Çār-ğul
Ber ŧāk nehād 158	Bīğ şod <i>Bakan</i> Çār-ğul
Ber-āvorde 151	Birūn-şo[v] kerd 188
Ber-āyed 527	Biserāk 182
Ber-dāred 527	Bīşter ez rüz-i ħod kes ne-ğord 180
Ber-ğāv cul best u mādde-ğāv z'in kerd	Bocul 186
[u] do şāğ şod 162	Bon-geh-i 'acüz 531
Ber-hem ħord 528	Borden 188
Ber-oftād 527	Buğrā 272
Ber-res 155	Buğrāyī 531
Berāder ender 531	Büm 531
Berĥiyy 152	Büme 190
Berrāğ 526	Bür 184
Berrānī 526	Büs-i ĥoşk 189
Beyāzī 173	
Beytu'l-ferāğ 530	
Beytu'l-lağaf 530	
Beyze der kolāh şikest <i>Bakan</i> Ber ser	
beyze şikest	
Bezād ber-āmede 529	
Bezzāzāne şod 559	

C-Ç

Ca'ferī 533
Cām-ı hilālī 208
Cām-i Fir'avnī 205
Cāme ber ħadeş teng āmed 206

Câme der âncâ nehâd 207
 Câme der nîl zed 206
 Câme kabâ kerd 209
 Câme-i dâl u gul 208
 Câme-i müyî *Bakın* Müyîne
 Cân girev u câme girev 202
 Cân-dirâzî 208
 Cây dâred 532
 Cây-i ân dâred 209
 Cebîn kafâ 203
 Cel 217
 Celô-rîz 207
 Celô-vâr 533
 Ceng-i zer-gerî 215
 Cerge 210
 Ceste-gîr *Bakın* Miyân-gîr u ceste-gîr
 Cev ne-mând-est 217
 Covtere 533
 Cüyende yâbende est 222
 Çâliş-gerân 206
 Çâr hâye est 204
 Çâr tekbîr ber ü goft 202
 Çâr tekbîr ber ü zed 202
 Çâr-kul 213
 Çâr-târ *Bakın* Se-târ
 Çarh eger hâyed ligâm 203
 Çâşnî 203
 Çāv 532
 Çe şod 533
 Çedâr 210
 Çehre ne-şod 216
 Çehre şod 216
 Çehre-goşâ 216
 Çenârî vu kedüyî 214
 Çeppânî 209
 Çerâğ-pâ ve Çerâğ-pâye 532
 Çerme *Bakın* Rikâb
 Çeşm 210
 Çeşm-âvîz 211
 Çeşm-i âsmân kûr est 214
 Çeşm-i derîde 212
 Çeşm-i devlet kûr est *Bakın* Çâr-kul
 Çeşm-i ferengî 212
 Çeşm-i kâfûr 212
 Çeşmârû 211
 Çeşmem çeşm-hâ dîde 213
 Çeşmeş cehîd 204
 Çeşmeş perîd 204
 Çeşmeş râ âb dâd 205
 Çetr-i mâr 532
 Çihâr *Bakın* Çâr-kul
 Çihâr güşe 218
 Çihâr miḥ koned 533
 Çin-i kabâ 218
 Çinî-nevâz 219
 Çir-dest *Bakın* Bi-deh 174
 Çir-dest *Bakın* Çire 219
 Çerb-dest *Bakın* Çire
 Çire 219
 Çire-dest *Bakın* Çire
 Çovgânî 215
 Çû desfî ne-şâyed gezîden be-bûs 221
 Çüb ber dirâht hoş âyende est 220
 Çüb-i haṭ 221
 Çüb-i kayluğâ 533
 Çüb-i to der âb-est ve ez berây-i fulân kes
 çüb der âb-est 220
 Çübek zen 220
 Çük zed *Bakın* Zânû zed
 Çünek 220

D

Dâ 251
 Dâğ şodem 252
 Dâmen be-dendân be-gîr 253
 Dâmen efşânî *Bakın* Dâmen-keşân
 Dâmen-dirâz 257
 Dâmen-keşân 268
 Dâred cây-i diger gul der âb 251
 Dârend 'azîz behr-i çeşmî şad çeşm 252
 Dāv 559
 Dāv be-hoft 254
 Dây *Bakın* Dâ

Def-keş u küh-i dellâl 271
 Defter şikest 272
 Deh bâ heft u nîm 537
 Deh kocâ vu dirâhtân kocâ 282
 Deh mî-dehed 275
 Deh-dehî *Bakın* Zer-i deh-dehî u zer-i
 şeş-serî
 Deh-pencî *Bakın* Zer-i deh-dehî u zer-i
 şeş-serî
 Dehân-i derîde 212
 Dek 536
 Dek zeden *Bakın* Dek
 Dem 273
 Dem dâden 536
 Dem-endâz 538
 Dem-i bî-kadem 274
 Dem-i gâz *Bakın* Dem
 Dem-i Rübâh 538
 Dem-i tîğ *Bakın* Dem
 Den-kâse est u fulân kes kâse-celbân-
 est 275
 Dendân be-fulân kâr forû bord 275
 Dendân numâyed 537
 Dendân numâyî 274
 Dendân-ı sepîd *Bakın* Sipîd-dest
 Der âstîn in-est 267
 Der ber nişîn *Bakın* Def-keş u küh-i dellâl
 Der çe tîrî 270
 Der dil berg-i gul dârî 536
 Der gûş kerd *Bakın* Gûş dâşt
 Der haṭ reft 254
 Der haṭ şod 269
 Der kadem başîm 269
 Der kâreş kerd ve der kâreş mî-koned 559
 Der libâs bûden 269
 Der lüzîne sîr dâred 536
 Der oftâd 253
 Der perde goft *Bakın* Der libâs bûden
 Der pes-i zânû oftâd 267
 Der piş-i ü kolâh nehâd 268
 Der püstîn-i ü reft 253
 Der sefid kerden 256
 Der yâft 266
 Der yek tîr est 270
 Der zer girift 256
 Der-âb mî-rânî 252
 Der-h'âst kerd 255
 Der-haṭ şod *Bakın* Der haṭ reft
 Der-hem kerd 256
 Der-him-i endâzî hest 268
 Der-hû *Bakın* Hâl
 Derd-horde 251
 Derûn-dâr est 271
 Deryâ kef 536
 Deryâ-i la' 536
 Dest be-kâse yâftem 265
 Dest ber dil nehâd 259
 Dest ber rüy 258
 Dest ber terkeş zed 257
 Dest beste 536
 Dest birûn kerden 261
 Dest bord 260
 Dest dâd 266
 Dest ez pâ haṭâ kerd 260
 Dest hûn mânde 261
 Dest keşîden 258
 Dest pişîn râ bedel nîst 263
 Dest şikeste 536
 Dest-bord 265
 Dest-efrâz 264
 Dest-efşânî 260
 Dest-efşâr 259
 Dest-endâz 263
 Dest-hoş 257
 Dest-i çep 314
 Dest-i hâr 261
 Dest-i merdî 261
 Dest-i râst 314
 Dest-mûze 264
 Dest-nişân 267
 Destâ-dest 262
 Destâr-i h'ân 263
 Destâr-i Mo'ezzinân 264
 Destârçe sâz 262

Destârçe-i şem' 536	Do reng 291
Deste 265	Do tā <i>Bakin</i> Do-tây/Do-tâyî
Deste sâht <i>Bakin</i> Deste şod	Do-müy 292
Deste şod 266	Do-şâh <i>Bakin</i> Do-şâhe
Destenbüye 262	Do-şâhe 292
Desteş be-ḥ'âb refî <i>Bakin</i> Pâyeş der ḥ'âb şod	Do-şiken 287
Dībā kohne şevēd ammā pây-tâbe ne-şevēd 280	Do-târ <i>Bakin</i> Se-târ
Dīd u vâ dīd 538	Do-tây/Do-tâyî 290
Dīdâr kerd <i>Bakin</i> Rüy dād	Dom-i gorg 289
Dīde sorḥ kerd 281	Donbel ber âvorde rā zer ziyāde mī-şevēd 293
Dīg-i Tūsī be-cūş âmed 280	Doşmen-i ḥānegī-st 288
Dīger ne-best kemer 282	Doşmen-kām 288
Dih-rüy 283	Doşvâr-pesend <i>Bakin</i> Moşkil-pesend
Dil ber-dil govāhī dāred 281	Dovāl-pây 289
Dil dād 276	Dozd dozd est eger câme-i kâzī dāred 286
Dil dil kerden 276	Dozd-efşâr est 286
Dil girân kerd 281	Dū-çâr gerdīd <i>Bakin</i> Dū-çâr şod
Dil mī-dāden 277	Dū-çâr şod 285
Dil nehād 277	Dū'â goft 284
Dil numūd 276	Dūd be-süy-i nīkuvân şevēd 286
Dil-gerân kerd 537	Dūdman <i>Bakin</i> Talāş
Dil-germ 537	Dukke 291
Dil-ḥūn 537	Dukke 291
Dil-nişīn 278	Dūr bāş 285
Dil-süz 537	Dūr dest 290
Dīr āştī 279	Düst doşmen 289
Dīr āy u dorost āy 278	Düst-kām <i>Bakin</i> Doşmen-kām
Dīr-pây 279	Düstgānī 286
Diraḥtek-i dānā 277	
Dirāz-âheng Dūr dest	
Direfş-i Gāveyān 271	
Dīv-dīde 283 <i>Bakin</i> Sāye-dār	
Dīv-dil 538	
Dīv-gīr 283	
Dīv-i devlet 282	
Dīvāne-i mäh-i nev ne-dīde 283	
Dīvānī 538	
Dīvār-i kec ber-âvord 279	
Do esbe <i>Bakin</i> Do esbe gorīḥt	
Do esbe gorīḥt 284	

E

Ebleh rā ez suḥen tevân şināht 106
Ebrū bālā kerd u endāz-i men âvord 97
Ebrū zened 94
Eflākiyān 523
Eger ber-âyed 115
Eger rüy sâzed kūy be-sāz 116
Ejdehā-yi ḥimyerī 522
Enār-i Ferhād 113
Enār-i Yāsīn 114
Engīz 118

Engoşt ber fulân ḥāyīden <i>Bakin</i> Engoşt ber lebeş zed	Ez ü tovk bord 112
Engoşt ber lebeş zed 117	Ez ü zāğ girift <i>Bakin</i> Ez ü kelāğ girift 112
Engoşt-i nīl 118	Ez-īn dest 116
Engoşt-i şeker 523	
Engürek-i çeşm 117	
Esb u ferzīn nehēd 115	
Esb-i çovgānī <i>Bakin</i> Çovgānī	
Esfidār 119	
'Eşḳ-i piçān <i>Bakin</i> 'Āşīḳ-i piçān	
Ez ān sū 111	
Ez bon-i dendān 104	
Ez bon-i güş <i>Bakin</i> Ez bon-i dendān 104	
Ez bon-i sī u do 105	
Ez borūt ne'gzeşte 105	
Ez dest-i nīkuvân heme çīzī nīkū boved 108	
Ez dil âmed 104	
Ez fulân fiḳā' mī-goşāyed <i>Bakin</i> Fiḳā' ez'ü goşād	
Ez fulân kes dendān kendem vü ez fulân kes dendān nemī-kenem 107	
Ez ḥīç vīrāne dūd nemī ber âyed 115	
Ez īn güş 104	
Ez īn sipes 115	
Ez püst birün âmed 116	
Ez püst birün şod 103	
Ez püst birün şod <i>Bakin</i> Ez perde birün şod	
Ez ser der-gozer 522	
Ez ser vā kerd 106	
Ez ṭāḳ-i dil üftād 107	
Ez ü bār ḥord 107	
Ez ü ber best 108	
Ez ü dendān ber ken 110	
Ez ü dīger kerd 109	
Ez ü dil-i por dāşt 111	
Ez ü güy bord 111	
Ez ü kelāğ girift 112	
Ez ü kenāre kerd 109	
Ez ü kerāne kerd 111	
Ez ü pehlū kerd 109	
Ez ü pehlū tehī kerd <i>Bakin</i> Ez ü pehlū kerd	
Ez ü taraf ber best <i>Bakin</i> Ez ü ber best	

F

Fāl-i 'iyd 392
Fārdaḳ 550
Femen ya'mel 391
Feng 550
Ferā mī-gīrī 393
Ferā-piş 550
Ferāğat ez rīş u borūteş dārem 393
Ferāḥ-rüy 550
Ferāḥ-şāh <i>Bakin</i> Çār-ḳul
Ferdā nīz dūrem nīst 394
Feres nehāde-i to-st 392
Ferḥār 392
Fermān yāften 550
Ferzīn bend âvord 394
Fetīle-mū 392
Ficfic 396
Fiḳā' ez'ü goşād 395
Filân u behmān 396
Fireh 394
Firiste 395
Forū keşīd 398
Forū şod 397
Forū-dest 398
Forū-refte-dem 398
Forū-tenī <i>Bakin</i> Kem zed
Forūd âmedem u forūd âvordem 397
Fulāde 399
Fürek 399

G

Ğacek 389
Ğāje 386
Ğalle-dān 389
Ğam-ende 388
Ğam-i ḥod ḥōr ki to lāğer ne-şevī 389
Ğanīm 388

Ğanîmâne 389
 Ğarķ-i perrân 387
 Ğāv dil-est 428
 Ğāv-dom 415
 Ğāv-i 'anber 414
 Ğāv-i sofālî 410
 Ğāv-i zerrîn 410
 Ğāv-zād 414
 Ğazbân-i felek 387
 Ğazî 386
 Gedâ eger heme 'âlem bed-û dehend
 gedâ-st 420
 Gel 551
 Gelîm-güş 552
 Gerân sirişt 552
 Gerâyîd/Girâyîd 422
 Gerd 419
 Gerd kerd 423
 Gerde 551
 Gerden 417
 Gerdî vu merdî 418
 Gerdün-i kâse-poşt *Bakın* Zinde-dilân-i
 kefen ber
 Germ-'inân *Bakın* Bâd-'inân
 Germ-hûn 418
 Germ-sîr u serd-sîr 423
 Gezek 419
 Gile-i Şehr-bânû ez 'Omer-est 438
 Gile-i to to rā vu ân-i men merā 437
 Gîrā 552
 Gîrā-ter 552
 Girân-rikâb 433
 Girân-sāye 433
 Gird-gâh 433
 Gird-h'ân 433
 Gird-i sereş gerdem 430
 Gird-nāme 434
 Gird-nāy 434
 Girîbân fikenden 434
 Giriift 431
 Giriiften 431
 Girih be-bād me-zen 432
 Girih ber ebrû ne-zened *Bakın* Ebrû zened
 Girih-bend 435
 Girih-i tîr 436
 Girih-i vehm-sûz 552
 Girîz-pā 436
 Giş 435
 Gîti-pejûh 435
 Giyār 388
 Goh hored u sibilet rā nigh dâred 555
 Goh zarîf 555
 Gom şod pey-i nohûd-i siyâh 445
 Gonbed zed 445
 Gonçe şod 549
 Gonde 554
 Gorbe der enbân furû şod 444
 Gorbe heme şeb be-h'âb bîned donbe 450
 Gorbe sühân lîsed u ez hod hored 446
 Gorg-âştî 447
 Gorg-âştî kerden 447
 Gorg-i bārân dîde est 448
 Gorg-i bārân-dîde 448
 Gorm 390
 Gorm 552
 Goşād-nāme 438
 Goşāde ebrû-st 441
 Goşāde-pişānî 442
 Govāh-i fulân kes der āstîm est 440
 Govāh-i û mağribî-st 441
 Gozer-nāme 447
 Guher 456
 Gul 448
 Gul kerd *Bakın* Gul şigift
 Gul şigift 439
 Gul vā koned 440
 Gul-bāde 452
 Gul-deste 449
 Gul-i hār 553
 Gul-i hod-rû 553
 Gul-i nā-fermān 452
 Gul-i ra'nā 451
 Gul-i şabāh 452
 Gul-i sūrî 451

Gül-i ü me-hör 555
 Gul-i ü-st 449
 Gul-i zemîn 451
 Gul-rîz 451
 Ğulām-i çār hāye vu şeş qaburğa *Bakın*
 Çār hāye est
 Ğüleک 390
 Ğür codā hāne codā 453
 Ğüsāle ez poşt-i miñ perred 450
 Ğüş dāşt 445
 Ğüş gozārî kerd 446
 Ğüş pehn kerd 446
 Ğüş rā nevāziş dāden 442
 Ğüş-i mähî 453
 Ğüş-serāy 443
 Ğüşe giriift 554
 Ğüy-est u çovgān hem 455
 Ğüyā ki reft u seng best 447
H
 H'âb dîde 535
 Hâbîde 230
 Hâcî *Bakın* Her çe ne-horî yahñî
 Had-zede bih bûd zi-bîm-zede 227
 Hāk ber dehen-i fulân kes 231
 Hāk ber-leb mālîd *Bakın* Kelûh-i hoşk
 ber leb mālîd
 Hāk ber-leb mālîd *Bakın* Kelûh-i hoşk
 ber leb mālîd
 Hāk-bîzî kerden 534
 Hāl 225
 Hāl gerdān 225
 Hāl kerd 223
 Hālî 226
 Halka 227
 Halka ber der zed 224
 Halka koned 533
 Halka-i sovda *Bakın* Halka
 Hālvā mî-hored ve hālvā me-hör 227
 Hālvā-yi bî-dûd hordem 534
 Hām 229
 Hām bāş 234
 Hām zed 235
 Hām-kār 229
 Hām-şāh *Bakın* Çār-kul
 Hāmîr-māye 239
 Hān u hūn 558
 Hāne 534
 Hāne be Hindû ki seporde est 232
 Hāne be-düş 229
 Hāne-i Ferdā 534
 Hāne-perver *Bakın* Hāne-perver u rîze-
 perver u beze-perver
 Hāne-perver u rîze-perver u beze-per-
 ver 237
 Hār er cull-i atlas be-püşed hār est 231
 Hār rā be-'arūsî h'ānde'end meger āb u
 hîzem lāzim āmede est 233
 Hār reft u resen bord 229
 Hār-bîn *Bakın* Uştur-dil
 Hār-gedā 232
 Hār-kenem u fulân kes hār-ken-est 232
 Hār-fî hā 222
 Hār-fî şā 559
 Hār-fî tā 190
 Hārîf 226
 Hārûn 503
 Hās püş u hās der dehen kerd 233
 Haşer 226
 Haţ ber-gerdenem keş 238
 Hāţir-goşā-st 234
 Haţţ 236
 Haţţ-i Bağdād 236
 Haţţ-i bîzārî 235
 Haţţ-i boţlān 235
 Haţţ-i haţā *Bakın* Haţţ-i boţlān
 Haţţ-i rāh 238
 Hāyır bād kerd 535
 Hāzîr u kandîl bāş 224
 Hāzîr-dem bāş *Bakın* hāzîr-dem bāş
 Hāzm 533
 Heft-h'ân 509
 Heftān 239

Hem dozđ mî-nâled u hem kârvânî 505	Ĥôş-berâ 248
Hem-dest 509	Ĥôş-edâ 247
Hem-ginân 509	Ĥôş-gâh 246
Hemân ĥar-i siyâh ber-der-est 507	Ĥoş-ķomâr 149
Hemen-gâne 543	Ĥôş-nazer 247
Hemîn seng-est u poşt-i bâm-i Ķarşî 506	Ĥôş-nevist u fulân kes ĥôş-ķalem-est 244
Hemser-i tãvus tãvus est 506	Ĥôş-nişîn 246
Ĥemyâze 534	Ĥoşķ bâ ĥoşķ ne-gîred 241
Her çe ne-ĥorî yaĥnî 507	Ĥoşķ bâĥten 243
Her-heft kerd 504	Ĥoşķ-rîş 242
Herze-derây-est 508	Ĥoşķ-ser 242
Ĥesâb ĥesâb-est kâkâ berâder 533	Hû <i>Bakın</i> Ĥâl
Ĥevâ kerd 504	Ĥum mohre 535
Ĥezâr u yek nâm 505	Ĥum-i heft-cüş 249
Ĥezâr-mîĥî 508	Ĥum-i rûy 248
Ĥezîne 506	Ĥûn girifte 250
Ĥiç kâre-i heme kâre 511	Ĥûn-i ķurbân 250
Ĥikâyet resîde-est 228	Ĥûrşîd nişest <i>Bakın</i> Âftâb nişest
Hincâr 510	Ĥûşîden 244
Hindû-yi cãn ber miyân 510	Ĥüyî ki bâ şîr der şevêd bâ cãn ber-âyed 246
Hindû-zâde 510	
Ĥîre keş 535	
Ĥîre ser 241	
Ĥîrķa sũĥt u fulân kes pîrâhen sũĥt 240	
Ĥîşm-i Cehüdâne 240	
Ĥiyâbân 241	
Ĥîzom-keş 511	
Ĥod-kâm 535	
Ĥod-rûy 249	
Ĥod-ser 250	
Ĥodâ-gîr 242	
Ĥodâ-ĥ'ân 243	
Ĥokm-endâz <i>Bakın</i> Ķâdir-endâz	
Ĥord 535	
Ĥorde 248	
Ĥorde-gîr 248	
Ĥorûs-i 'arş 243	
Ĥosn-âbâd 534	
Ĥôş 246	
Ĥôş kerdem 243	
Ĥôş kerden 247	
Ĥôş-'alef est ve fulân şatrenc-bâz est 245	

I-i

În be-şeb-i com'e ta'alluķ ne-dâred 119
În ez felek est u ez Ĥasen nîst 123
În heme âvorde-i to-st 120
În ki me-bîn ân ki me-pors 120
În morde be-şîven ne-y-erzed 120
În râh be-Torkistân-est 121
În suĥen teh dâred 119
În yekî diger 124
Înek gez u înek meydân <i>Bakın</i> Înek terâzû
Înek terâzû 121
Îrmân 122
Îvâr 122
Îspûl 523

K

Ka'bu'l-gazâl 419
Ķabâ konend 550
Ķabâ-yi kâgedîn 401
Ķader-endâz 401

Ķâdir-endâz 402	Kebâb-i ĥâm-sûz 415
Ķafâ ĥord 401	Kebûd kîse 416
Ķâfir heme râ be-kîş-i ĥod pendâred 425	Kebûd kîse est u siyâh kîse est 423
Ķâfir-mâcerâ-st 424	Kec dâr u me-rîz 416
Ķaftî <i>Bakın</i> Ķâr-ķul	Kece/keçe 417
Kâged-i zer 413	Kecîm/keçîm 417
Kâhel-i pây-merdud 414	Kedû oftâde bâdencân ber âmed 429
Kâlâ-yi nikû zi-her dukânî bâşed 408	Kefîden 426
Kâle ber ĥoreş be-neh 409	Kelâgeş ber keluĥî nemî-nişîned 422
Ķâleb tehî kerd 399	Kelûĥ-emrûd 420
Ķâlem zed 404	Kelûĥ-endâz 409
Ķalender ez dîde güyed 403	Kelûĥ-i ĥoşķ ber leb mâlîd 411
Ķalye-ĥ'âr 405	Kem girift 413
Ķâmân 550	Kem zed 413
Ķamâr 559	Kem zede 422
Ķanţüre 405	Kem-kâse 421
Ķâr ber to mî-gerded 551	Kem-zarf 421
Ķâr ez ser gozeşt <i>Bakın</i> Ķârd be-ustuĥ'ân	Kem-zen 425
resîd în kâr ez ser-gozeşt	Kemân efkend <i>Bakın</i> Siper ber-âb efkend
Ķâr me-dâr 424	Kemân-i dest-keş 420
Ķâr-âgâh 409	Kemer-beste 421
Ķâr-i dozđ 413	Kerdâr 559
Ķâr-i fulân kes gul kerd 427	Kes me-ĥar 429
Ķâr-oftâde 410	Kes me-yâb 429
Ķarâr dâd 400	Kes ne-güyed ki düg-i men torş-est 425
Ķârd be-ustuĥ'ân resîd ve în kâr ez ser-	Kesb-i zânû mî-koned 551
gozeşt 426	Kesî dâned ki oştur mî-çerâned 422
Ķârd-i rûy-rân 551	Kesî ez behr-i kes ĥod râ ne-koşt-est 428
Ķâreş bâlâ girift 408	Keşî-i mey <i>Bakın</i> Câm-î hilâlî
Ķâreş rûşen şod 407	Keyf-i do bâlâ mezze dâred 430
Ķârî 414	Ķîk der şelvâr 552
Ķârî-st ki dest beste 408	Ķîndîl-i tersâ 406
Ķâse-i hem-sâye pây-hâ dâred 428	Ķîr-ĥâne-i kâzî-st 437
Ķâse-poşt 410	Ķîr-i gâvî ĥored ki ĥar ne-ĥored 436
Ķaşşâb âşnâ cüyed 404	Ķîrî/Gîrî koned 432
Ķatre zed	Ķisrâķ u pây-bend 551
Ķatre zenân <i>Bakın</i> Ķatre zed	Ķiyravân 406
Ķâtüre 409	Kohen-kîse <i>Bakın</i> Nev-kîse
Ķâyim rîĥt 403	Kohne-suvâr 456
Ķâyim-endâz 402	Kolâheş zed u bord ne-y-âyed 444
Ķazvînî est 404	Kolâl 441
Ķeb zed 411	Koleh ber zemîn âred 554

Koleh nehād 443
 Koleh şikesten 553
 Koleh-dār-i deyyūşān 554
 Koleh-dārī 554
 Koleh-gül 554
 Koleh-i zengüle 554
 Koleyri 554
 Kor'an h'ān 306
 Koreng 553
 Korneş 552
 Korokçiyān 550
 Korte 438
 Kos-i zen *Bakın* Kün-ħarī vu kün-ħar
 Kotel 439
 Kū zeden 407
 Kūçe dehed 554
 Kūh be-kūh nemī resed ādem be-ādem
 mī-resed 442
 Kūh-gir 456
 Kūh-i dellāl *Bakın* Def-keş u kūh-i dellāl
 Kūh-zarīf 457
 Kūhe 454
 Kūhe-i āb 455
 Kūk 555
 Kūlek 406
 Kün-ħarī vu kün-ħar 453
 Kūr u kebūd 443
 Kurpā *Bakın* Çār-kul
 Kūteh-bām-est 457
 Kūteh-dīvār 453

L

Lā ber lā 555
 Lābe 458
 Lāf-zene *Bakın* Zenaḥ zed
 Lāle-gāh 458
 Lāle-sār 458
 Lām-i dervīşī 459
 Lāy 458
 Leb u seng 459
 Leb-i şirīn 460

Leb-riz 459
 Lebān 555
 Lebī 460
 Lec 555
 Legen 460
 Lengī be-reh-vārī be-rāned 460
 Libās-i rāhibān 461
 Loḵma-i ḥalīfe 461
 Lūs *Bakın* Sālūs

M

Mā nīz ez īn nemed kolāhī dārīm 464
 Mā rā ez zīr-i leb porsīdī ve ez ser u pā
 porsīdī 462
 Mā rā kelāg mī-gūrī vu mā rā zāg mī-
 gūrī 469
 Māder celeb *Bakın* Zen-celeb
 Māder ender 556
 Mağz-pūsīde 465
 Māh-i nev be-rūy-i ū dīd 464
 Māhçe 478
 Māhıçe 556
 Māl-gerān 556
 Mālīden 467
 Mār 556
 Mār-efsāyī 467
 Mār-i gezīde ez rīsmān mī-tersed 462
 Mār-koş 463
 Me-y-āver suḥen der miyān-i suḥen 470
 Meh-dom 466
 Meh-pīşānī *Bakın* Çār-kul
 Mehd 466
 Men āsmān mī-güyem ū rīsmān 462
 Men seng-i fulān kes rā pāy-sengem 468
 Merā koned 556
 Merā ser-ber āb dādī *Bakın* Der-āb mī-rānī
 Merd moşābih be-ḥāl boved 556
 Merd-i īn incīr nīst 470
 Merg-i ḥar 'arūsī-i seg est 469
 Metā'-i rüy-dest 465
 Mī-ne-resed 472

Mī-tābed *Bakın* Be-tāb ref
 Mīḥ-i direm 471
 Mīḥ-i ḳayluğa 557
 Mihr-bānī 471
 Mihr-giyā ḥorde-est 472
 Miḳrāze *Bakın* Mār-koş
 Milk-i Ḥodā bende-i Ḥodā 472
 Mīr-āb 557
 Mīr-bār 471
 Miyān-gir u ceste-gir 471
 Miyān-pāçe 387
 Modārā-yi doşmen bih ez kār-zār 474
 Mofred-suvār *Bakın* Yekke-tāz 516
 Mohre der şeş-der endāḥt 475
 Mohre ez şeş-der ne-y-āmed 475
 Mohre-i teb 479
 Mostakbel 476
 Moşkil-fürüş 477
 Moşkil-pesend 477
 Moşt ber-direfş rāst nemī-āyed 473
 Moşt u direfş-est 476
 Moştī 476
 Mū-bend 477
 Muḥabā 475
 Mūrçe 478
 Murdār be-sekkān ovli-ter 474
 Mūrī 478
 Müşek-devānī kerd 473
 Müy-giyā 478
 Müyīne 479
 Muzāyeke kerd 474
 Müze vu gil 347

N

Nā-būd-mend 480
 Nā-tevān bīn est 480
 Na'l der āteş nehād 483
 Na'l rā der āteş dāşt *Bakın* Na'l der āteş
 nehād
 Na'l-i Ḥaṭer 557
 Nāḥūn zened 481

Nāḥūn-zenī 481
 Naḳd-i şeb der-miyān 489
 Naḳş 489
 Naḳş ber āb zed 485
 Naḳş-i fulān kes ne-dāred 482
 Naḳş-i ziyād 490
 Nām dih me-ber 557
 Nām-i Ḥodā 481
 Nāmeş ber āb nevīs *Bakın* Nāmeş ber
 yaḥ zen
 Nāmeş ber yaḥ mī-nigār *Bakın* Nāmeş
 ber yaḥ zen
 Nāmeş ber yaḥ zen 482
 Nāmiye 485
 Nān-ı yaḥnī *Bakın* Her çe ne-ḥorī yaḥnī
 Nān-i men der rūḡan oftād 480
 Nāşī *Bakın* Çār-kul
 Nāvek-endāz 486
 Nāverd 482
 Nāz-bālīş 557
 Nāz-bū 481
 Nazer-bāz 489
 Ne heme teng-hā şekker bāşed 494
 Ne mār est u ne māhī 487
 Ne-y-āyed bāz tūr-i refte ez şaşt 495
 Nebüre-i rez 488
 Neheng 558
 Nemāz-i ū bord 486
 Nemāzī 490
 Nemāzī kerd 491
 Nemek ḥarāmī kerd 487
 Nemek-çeş 493
 Ner-gedā *Bakın* Ḥar-gedā
 Ner-māde 484
 Neşre 484
 Nev-behār 495
 Nev-kīse 494
 Nevā-ḥāne 492
 Nevāle ber şāḥ āvīḥt 487
 Nevber-i ū kerd 493
 Nevbetī 491
 Neverd 491, 492

Nikūyī kon u der āb endāz 496
Nīm-hāye 558
Nīm-süz *Bakın* Kebāb-i hām-süz
Nişfī 488
Nokre-ḥing 496
Nüş-giyā 558

O

'Ozr bed-ter zi-gonāh 385
'Ozr ḥ'āst 385
'Ozr-i leng mī-koned u mī-āred 384

P

Pā gird kerd 138
Pā me-ḥōr 141
Pā-çenārī 524
Pağār 148
Pākī 139
Pāy feşord 142
Pāy kem āvord 140
Pāy-efrāz *Bakın* Dest-efrāz
Pāy-i boz āgend 141
Pāy-i pest 139
Pāy-i zāğ şod u fulān kes pāy-i zāğ kerd 139
Pāy-keşāyende 142
Pāy-māçān refī 140
Pāy-renc bord 169
Pāy-seng 142
Pāyān-i şeb-i siyeh sepīd-est 144
Pāyeş der ḥ'āb şod 144
Pāyīçāl 523
Pehlū-bendī 530
Pehlū-yi hem çide 530
Peksūd *Bakın* Her çe ne-ḥorī yaḥnī
Penbe der gūş 558
Penbe geşten u penbe kerden 167
Penbe nehāden 171
Penbe şoden 529
Penc nevbet zeden 171
Pencāhe 164
Perdāht 154

Perdāz 154
Perişān-ḥūy 527
Pervā-yī riş-i ū ne-dārem *Bakın* Zi-rīşeş
ferāgatī dārem
Pervāne-i murād 558
Pes endāz koned
Pes-i çarḥe nefrīn koned 164
Pes-i gūş endāht 164
Pes-i ser koned 163
Pesā-dest 529
Pey bāz nehād 172
Pey feşord *Bakın* Pāy feşord 142
Pey gom kerde 172
Pey siper 530
Peygamber bāzārī 530
Peymāneeş por şod 172
Pezīre 151
Pīl-efken 179
Pīr-āmūz est 180
Pīr-i ān kārem *Bakın* Pīr-āmūz est
Pīş destī kerd 174
Pīş ḥord 175
Pīş oftād 177
Pīş-kār 178
Pīş-nişīn 530
Pīş-res 178
Pīşā dest 175
Pīşānī 176
Pīşānī kerd 174
Pīşānī-dār 176
Pol-i āteşīn 189
Por āmed kaḥīz 187
Por kerde pey 188
Por-bār 187
Poşt dād 186
Poşt nemūd *Bakın* Poşt dād
Poşt-germī mī-koned u fulān kes be-mā
ser gerānī mī-koned 185
Pūlād senc 189
Pūstīn-i ū derīd 189
Pūşide-zenāḥ ve şeyḥ-REV ve şeyḥ-nişīn 184

R

Rāh 294
Rāh āvord 295
Rāh-encām 294
Rāh-zen 538
Rāhī-st ki kāse mī-tevān dād be-dest 294
Reh be-dehī bord 295
Reh u rüy 538
Reh-i bī-reh 298
Reh-i ḥ'ābīde 538
Reng ber āred 295
Revān-ḥ'āh 296
Rīg-i fulān kes pūşide est 299
Rikāb 299
Rikābī 296
Rind-i 'ālem-süz 298
Rind-i ḥāk-bīz 298
Rīş-ḥand 299
Rīş-i gāv 299
Rīşte *Bakın* Rīşte ber-āvord
Rīşte ber-āvord 300
Rīze-perver *Bakın* Ḥāne-perver u rīze-
perver u beze-perver
Rū me-bīn u rū be-bīn 305
Rū vā nehād 539
Rū-numā 304
Rū-pūş 302
Rū-şinās 305
Rūkeş-i men sālht 304
Rusvā 303
Rüy dād 301
Rüy zerd kerd 300
Rüy-i dil nemūd 303
Rüy-i dil numūd *Bakın* Dil numūd
Rüy-i dīvār āvord 301
Rüy-i peser mī-bīned 300
Rüy-māl 304
Rüyīne ḥum *Bakın* Ḥum-i rüy
Rüz-bān 303
Rüz-ı mübārek *Bakın* Rüz-i istifāḥ
Rüz-i bāzār 302

Rüz-i istifāḥ 302
Rüz-i nev rüz-i nev 302

S

Şad bīmār ez leb-i gūr vā geşt 371
Şadā 372
Sade 324
Sāde lovḥ 337
Şadī 372
Şadre 372
Şaht-pīşānī *Bakın* Pīşānī-dār
Şakankūrī kocā āyed zi-kāfur 340
Şakf-i miḥnet-zāy 543
Şakī-i şeb 540
Şaku'l-'arūs 540
Sāl-i nikū zi-beḥāreş peydā-st 339
Sālūs 339
Sām 540
Sām-efrāz 540
Şarfe 548
Sāye ber kareş ne-y-endāht 319
Sāye ber-efken 320
Sāye perestī 341
Sāye-dār 341
Sāye-gerdān 540
Sāye-şiken 540
Sāz-gārī 540
Se esbe *Bakın* Do esbe gorīht
Se-tār 345
Sebok-sār *Bakın* Sebok-ser
Sebok-ser 345
Sebz meydān 541
Sebz şod 541
Sebz-ḥāne 344
Sebz-ḥīz 541
Sebz-i meş'ale-dom 344
Sebz-pāy 344
Sebz-pūşān-i behişt 541
Sebz-taş-t-i ser-nigūn *Bakın* Sebz meydān
Sebz-teh-i gulgūn-'izār 341
Sebz'areng *Bakın* Sebz-teh-i gul-gūn-'izār

Sefîd-bîd *Bakın* Sorh bîd
 Sefîdegî *Bakın* Çâr-kul
 Seg nişîned be-câ-yi kîpâyî 336
 Seg-i her-suvâr 336
 Seg-i şehz ez gâzâl-i şahrâ bih 338
 Seg-meşâm 338
 Segâleş kerde 336
 Seşun be-hem ber zed 321
 Seşun der âftâb-est 322
 Seşun der pehlû mî-güyed 322
 Seşun der reh goft 321
 Seşun ez niķâb güyed 320
 Seşun ez perde be-güyed 320
 Seşun-i miyân-tehî 321
 Selîm 338
 Sene 339
 Seng 331
 Seng der müze 543
 Seng u dâğ şod 332
 Seng-i âteşî 331
 Seng-i ra'd 332
 Seng-i sovdâ 334
 Sepîd-kâr 544
 Sepîd-mohre 349
 Sepîde pezân 544
 Sepîde-bâlâyî 543
 Sepîde-pehnâyî 543
 Ser 324
 Ser be-muhr *Bakın* Ser-beste
 Ser be-râh-est 329
 Ser be-û forû bord 541
 Ser ber kerden 323
 Ser ber zed 322
 Ser ber-âb dâdî 541
 Ser dâd 334
 Ser der ne-y-âvered 334
 Ser der-peyeş dâşt *Bakın* Ser der-peyeş
 nehâd
 Ser der-peyeş nehâd 334
 Ser der-şikem nehâd 330
 Ser girifte *Bakın* Ser giriften 330
 Ser giriften 330
 Ser hârîden 542
 Ser kerd 323
 Ser me-hâr 326
 Ser u hişt 542
 Ser u pâ dâden 542
 Ser u pâ kerden 326
 Ser u rûy kerd 542
 Ser u sâ mân 542
 Ser zed 323
 Ser zede âyed 324
 Ser-beste 327
 Ser-cüşem hord-est 333
 Ser-desfî 327
 Ser-efşân 541
 Ser-encâm numûden 541
 Ser-endâz 326
 Ser-güşî kerd 335
 Ser-hâl 543
 Ser-i ân gerdem *Bakın* Gird-i sereş gerdem
 Ser-i ceng 542
 Ser-i dendân sepîd kerd 335
 Ser-i dest efşând 327
 Ser-i hüd girift 333
 Ser-i hüd kerd *Bakın* Ser-i hüd girift
 Ser-i Kûy 542
 Ser-mâmek 330
 Ser-pence kerden 542
 Ser-şâr 328
 Ser-vaqt 328
 Ser-zede 542
 Serâ-perde-i dovrân 541
 Serâ-perde-i kuhlî 541
 Serây-ı nohoft 541
 Serây-i heft-raşşân *Bakın* Serâ-perde-i
 Dovrân
 Sere vu pâye 543
 Sere-vaqt *Bakın* Ser-vaqt
 Seret sebz bād 323
 Seyyidu'l-kibârî 545
 Sezâb 541
 Si-târe 347
 Sibî vu socûdî 351

Sifîd şod 347
 Sikender hord 348
 Sikke ber-zer zed 349
 Sîm sühften *Bakın* Zer-i bisyâr sühft u
 sîm be-sühft
 Sîm u zer ber bâft 350
 Sîm-âb-i âteşîn ser 545
 Sîmîn şavlecân 545
 Sîme ber tāk 352
 Sîme kerd 350
 Siper ber-âb efkend *Bakın* Siper efkend
 Siper efkend 346
 Siper endâht *Bakın* Terkeş rîht
 Sipîd-dest 348
 Sipîd-pâ vu sebz-pâ 349
 Siriş gonçe 544
 Sirke-i deh-sâle 353
 Sirke-pîşânî 353
 Sitâre-i kalenderân 544
 Sitâyîş-gâh 354
 Siyâh bād zebâneş 350
 Siyâh kîse 545
 Siyâhî 544
 Siyâhî dehî 341
 Siyâhî dehi 544
 Siyâhî mî-zened 352
 Siyeh bādâm râ her sū me-y-endâz 353
 Siyeh çâl 350
 Siyeh-behâr 545
 Siyeh-dest 545
 Siyeh-kâse 351
 Siyeh-kilîm 352
 Siyeh-mest 351
 Siyeh-nâme 545
 Siyeh-tâb 348
 Şobh-dil 548
 Sorâğ 355
 Sorh bîd 355
 Sorh-'ayyâr 357
 Sorh-merd 355
 Sorh-rûyî 357
 Subha-dârân 546
 Sûdet ne-koned honer çu tâlî' ne-boved 356
 Suhen-perverde güy 181
 Sultân-i yek-suvâre-i gerdûn 546
 Sumeylân 546
 Şüret ne-best 373
 Süy-i hüd tîşe zened 354

Ş

Şâd-behr 546
 Şâd-h'âr 357
 Şâd-revân 361
 Şâd-revân *Bakın* Şâd-verd
 Şâd-verd 359
 Şâdî-i heme şalavât 358
 Şâdî-i ü hord 357
 Şâdî-merg 364
 Şâfî'î ber âmed u koştend 358
 Şâh-der-şâh 546
 Şâh-i Güyendegân 546
 Şâh-ruh ne-zedî 546
 Şâhne-i Çârom-küttâb 546
 Şâhne-i Necef 547
 Şâkâr 359
 Şâkmünî 546
 Şâmiyâne 546
 Şarâb-ı âhte *Bakın* Çâr hâye est
 Şatrenc-bâz *Bakın* Hōş-'alef est ve fulân
 şatrenc-bâz est
 Şeb be-hey 361
 Şeb hōş kerd 360
 Şeb-âheng 360
 Şeb-gîr 122
 Şeb-püş 359
 Şehîdî vu golâmî 364
 Şehr-i şohre 361
 Şehrî vu gulî 360
 Şeker-rîz-i Tarab 547
 Şeküb ve şüb 548
 Şelâyîn 362
 Şem'-i ilâhî 547
 Şem'-i zengârî legen 547

- Şem'î pîrehan 360
 Şemâme-i Kâfûr 547
 Şemâtet 547
 Şemşîr-i do-dem *Bakın* Dem
 Şemşîr-i ferengî u zemîn-i pelengî 363
 Şest der şest 543
 Şeş 'arûs-i ra'nâ 547
 Şetel u pul-i şetel 363
 Şîbe 367
 Şikâfe-zen 547
 Şikem-bende est 366
 Şikeste-zebân 547
 Şikesten 547
 Şinâsende-gân 547
 Şinîde key boved mânend-i dîde *Bakın*
 Kâlander ez dîde güyed
 Şîr-gîr est 364
 Şîr-koş 368
 Şîr-merd 368
 Şîr-seg 368
 Şîrâzî nîstem 366
 Şîrîn *Bakın* Şîrîn-kâr
 Şîrîn âmed *Bakın* Şîrîn-kâr
 Şîrîn ustulh'ân 547
 Şîrîn-kâr 367
 Şokûfe kerd 369
 Şorbu'l-Yehûd 369
 Şotor-dil
 Şotor-fi'l *Bakın* Şotor-dil
 Şotor-gorbe 370
 Şûh 370
- T**
- Tâ hâtt-i Bağdâd 236
 Tâ hâtt-i Ezrak *Bakın* Tâ hâtt-i Bağdâd
 Tâb-dân 191
 Tabak-zen 377
 Tabîb râ çe melâmet naşîb şod bā'îş 377
 Tabîb-i hâye 376
 Tabl der gelîm zed 375
 Tabl-i pinhân zed 376
- Tahte-bend 192
 Tahte'l-hanek 531
 Tarab der şebâb-est u nî der şarâb 375
 Taraf 376
 Taraf giriften 375
 Tarfî ne-best 548
 Taşt u hâye 548
 Taşt-i bolend *Bakın* Taşt u hâye
 Taşt-i fulân kes ez bâm oftâd 374
 Tavîle-i dorr 549
 Tavk-i behâr 549
 Tavus-i Maşriq-hîrâm 548
 Teb dâred 192
 Teberruk 190
 Tehî-çeşm 195
 Tehî-çeşm *Bakın* Teng-çeşm
 Tehî-dev *Bakın* Tehî-pây
 Tehî-pây 196
 Tehmekî *Bakın* Çâr-kul
 Ten dâd 194
 Ten forû dâd 194
 Ten nehâd 195
 Ten-h'âh 532
 Teng-çeşm 195
 Teng-rüy 196
 Tenge *Bakın* Çâr-kul
 Tenok-şarâb 196
 Tepeng 191
 Ter dâmen *Bakın* Âlûde-dâmen
 Ter şod u ter şodend 192
 Ter-gedâ *Bakın* Har-gedâ
 Ter-zebân 191
 Tercemân/Tercumân 194
 Terkeş rîht 191
 Teslîm 532
 Tîr-i hâkî 199
 Tîr-i pertâbî 199
 Tîr-i rüy-i terkeş 197
 Tîr-i ü dâred 197
 Tîrâz 378
 Tîre geşt 198
 Tîrek zed 198

- To be-gerden hord 201
 To ber ser zen u fulân kes ber sereş zened 199
 Tohi-çeşm 200
 Tonuk-bezm-est u fulân bed-mest u bîzarf-est 200
 Torfe-i Bağdâd 378
 Torre-i destâr 549
 Tûs 201
 Tûfî-i şahrâ 549
- Û-U**
- Û çe meh kerd ki ü teh koned 127
 Û morg-i in incîr nîst 128
 'Ûdî-i ter 549
 'Ûd-süz 386
 'Ukd-i destâr *Bakın* Çîn-i kabâ
 Û naqş-i ü ne-dâred 128
 Û râ resed 127
 Ustâd 125
 Ustulh'ân-i ü best 124
 Ustuvâr 128
 Uştur-bîn *Bakın* Uştur-dil
 Uştur-dil 126
 Uşturuk 127
- V**
- Vâ-horden 498
 Vâjgüne-est kâr-i Hindustânî 499
 Vâkâk *Bakın* Çâr-kul
 Vâlî-i 'akreb 558
 Vâr 501
 Varaq be-gerdâned 500
 Varaq-i bād 501
 Varaq râ bâz efkend *Bakın* Varaq be-gerdâned
 Vâ-restegî *Bakın* Vâ sülht
 Vâ sülht 498
 Vâ-yâfte 500
 Vâye-h'âr-est 499
 Vech 502
- Veledu'z-zinâ 502
 Vezîr 501
 Vîje 503
 Vîrân-ter zi-Tebrîz-est 503
- Y**
- Yâd bûd 517
 Yâd-i Hindustân kerd fil 517
 Yağmâ 517
 Yağ-furûş-i Nîşâbûr 558
 Yağnî *Bakın* Her çe ne-horî yağnî
 Yâm-hâne 558
 Yâr-furûş-est 514
 Yâr-furûşî kerd 514
 Yargû 558
 Yâ-yı vaşfiyyet 518
 Yek âvîz 515
 Yek bâregî 513
 Yek besî 515
 Yek bor u yek-rû kon 512
 Yek-endâz 515
 Yekî hord 516
 Yek 'inâyet-i kâzî bih ez hezâr govâh 511
 Yek-kaleme 512
 Yekke-tâz 515, 516
 Yekke-tâz-est 514
 Yek nîm nehâdîm 512
 Yekrân 558
 Yek-rû şoden 516
 Yektâ 538
 Yele kerd 516
 Yesâl 513
 Yetimâne 518
- Z**
- Zâbüte 373
 Zâde-i Merrîh 539
 Zâhid-i küh u pîr-i küh 306
 Zâl-i sepîd-eburî ve zâl-i mü-siyeh 539
 Zâl-i ser-sepîd u siyeh-dil *Bakın* Zâl-i sepîd-eburî ve zâl-i mü-siyeh

Zânü-şikest <i>Bakın</i> Zânü zed	Zer-i mihri 540
Zânü zed 306	Zer-i rüy-best u rüy-endüde 308
Zebân-âver 312	Zer-i sefid-i mâ ez-berây-i rüz-i siyeh- est 309
Zebânem kebüd şod 310	Zer-i sorh-i sepehr 540
Zebânem mü ber âvorde-st 310	Zer-i şeş-serî <i>Bakın</i> Zer-i deh-dehî u zer-i şeş-serî
Zebân-i kebüd 309	Zerrîn-şadef ve zerrîn-kâse ve zemzem-i âteş-feşân 540
Zebân-i merâ be'şkest 310	Zerüd 311
Zebân-i sebz 539	Zevrak-i mey 540
Zebân-zed 313	Zîd 316
Zeber-dest 313	Zi-dil ber âmedem 540
Zehâze kerden 315	Zih-dân nehâden 306
Žehhâk râ be-zahmet-i mârân gozâştîm 374	Zindânî 316
Zehr-ğand 559	Zindân-i Skender 540
Zenağ âvorden <i>Bakın</i> Zenağ borden	Zinde-dilân-i kefen ber 318
Zenağ borden 312	Zinhâr-ğâr 317
Zenağ mî-zened u zenağ mî-berend 311	Zinhârî <i>Bakın</i> Zinhâr-ğâr
Zenağ zed 311	Zire be-Kirmân mî-bered 318
Zenağ zeden 312	Zire râ be-va' de pervereş mî-dehend 318
Zen be-mozd 315	Zirh-i zür 540
Zen-celeb 315	Zi-rîşeş ferâgatî dârem 316
Zend-ğân u zend-vâğ 314	Zîr u bâlâ nîst 317
Zen-i düd-efken 306	Ziyâde-ser 316
Zer <i>Bakın</i> Zer-i deh-dehî u zer-i şeş-serî	Züd-âşnâ 180
Zer be-zer dâd 307	Züd-ğaşm <i>Bakın</i> Dîr âştî
Zerde-güş 314	Zükür 293
Zerd-kef 540	
Zer-i bisyâr sühî u sîm be-sühî 308	
Zer-i Büm 539	
Zer-i deh-dehî u zer-i şeş-serî 307	

TUHFETÜ'L-EMSÂL

Tuhfetü'l-Emsâl adlı Farsça-Türkçe mesel sözlüğüyle tanınan Edirneli Derviş Hasan Hüsâmî, XVII. asır şairlerindedir. Anadolu sahası Farsça-Türkçe mesel sözlükçülüğünün üçüncü halkası olan *Tuhfetü'l-Emsâl*, 1080/1670 tarihinde telif edilmiştir. Eser, dîbâce ve sözlük kısmı olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Elif-bâ esasına göre tertip edilen sözlük, klasik lugatlerde olduğu gibi ilk hecenin üstün, kesre ve zamme sırasına göre üç babdan müteşekkildir. Kitapta 1500'den fazla maddenin izahı yer almaktadır. Madde başlıkları ibare, mecaz, istiare ve deyim kabilinden söz varlığından oluşmaktadır. Eserde madde başlıkları Farsça, açıklamalar ise Türkçedir. Sözlükte, şahide beyitler genellikle Fars şiirinden seçilmiştir. Bunun yanı sıra müellif, bazı maddelere şahide olmak üzere kendi yazdığı şiirleri kullanmıştır. Riyâzî Mehmed Efendi'nin *Düstûru'l-Amel*'i ile Mîrek Muhammed Taşkendi'nin *Nevâdirü'l-Emsâl*'i gibi kaynaklardan yararlanılarak hazırlanan *Tuhfetü'l-Emsâl*, Şu'ûrî Hasan Efendi'nin *Ferheng-i Şu'ûrî*'si ile Hâlis İbrâhîm-i Pasarofçevi'nin *Mecma'ü'l-Emsâl*'i gibi eserlerin yazımına da kaynaklık etmiştir.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
Tel. - Faks: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

ISBN 978-625-6432-03-1

